

val egyetlenben a Marconi-féle részvénypanamába. Külön politikai vizsgálóbizottságot állítottak össze az angol pártok képviselőiből, amely előtt Rufus Isaacs teljesen tisztázta magát és a legteljesebb elégtételt kapta. Ezzel nemcsak, hogy meg szilárdult az állása, hanem a per befejezését követő néhány hónap múlva már az igazságügyek legfőbb öre lett és mint báró Reading of Erleigh vonulhatott be a felsőházba.

Ebben a méltóságában megint alkalma volt bebizonyítani képességeit. Néhány tisztázatlan pernek az újrafelvételét rendelte el, újabb ítéletekre kényszerítette az illetékes bíróságokat és tisztult atmoszférát teremtett az angol igazságszolgáltatás körül. Népszerűsége napról-napra emelkedett, az angol nép benne látta a humánus, istenfő és igazságos bírónak az ideálját.

A háború után a király kinevezte lord Readingot India alkirályává. Hogy mennyire nem szédítette meg őt a magas méltóság és az arisztokrata környezet, arra legjobb bizonyíték, hogy házat mindvégig konzervatív zsidó szellemben tartotta fenn, gyermekeit is így nevelte és egyik fiát középiskolai elvégzése után a hunfalvai jesivára küldte. A zsidó ujjáépítés munkájában mindig kivette a maga részét és nevének varázsa a Palesztina-munkában is rendkívülit jelentett.

Indiai alkirályságának idejére esett a benszüllött felkelése, a mohamedánok rablóhadjárata és Ghandi bojkott-mozgalma. Amikor a walesi herceg meglátogatta Indiában, lord Reading akkor élte át legválságosabb napját. A trónörökös ugyanis állandó életveszedelemben forgott és Reading személyében volt felcélós az angol trón várományosának életéért. Mint Mahatma Ghandi ellenfele, lord Reading újra bebizonyította képességeit, ezuttal, mint zseniális diplomata. A háború idején már beigazolta, nagy diplomáciai képességeit, akkor, amikor Amerikában járt, hogy Anglia számára külsőre szerezzen. De a Ghandival szembeni diplomatiázása egészen más természetű volt. Túrta, hogy Ghandi mindaddig lázított, amíg a törvények nyílt megszegésével nem volt vádolható. Akkor aztán letartóztatta a hindu forradalmárt, néhány évre ártalmatlanná tette, hogy közben rendezhesse India ügyeit.

Lord Reading nem ismert kiméletet a leghatalmasabb hindu fejedelmekkel szemben sem, amikor az igazság érvényesítéséről volt szó. Az ő alkirálysága idejében történt, hogy Indore maharadzsa, India egyik leghatalmasabb uralkodója, leszurt egy hindu kereskedőt. Az angol birodalom egy más reprezentánsa talán büntetlenül hagyta volna ezt a tényt, nem avatkozott volna bele a nagy autonómiákkal rendelkező hatalmas maharadzsa ügyébe, de a zsidó alkirály nem tilt el igazságtalanságot. Azonnal akciót indított a maharadzsa ellen és mindaddig nem nyugodott, amíg a hatalmas ur le nem mondott. Öt évi indiai alkirálysága után vizsztatért Londonba, ahol úgy tisztelték és becsülték, mint a hatalmas birodalom legérdemesebb közjogi méltóságát. Még ma is a király legszűkebb baráti köréhez tartozik és legbefolyásosabb tanácsadója a koronának. Első elhunyt felesége, egy valóságos zsidó család leánya, szintén nagy tiszteletnek és tekintélynek örvendett Anglia minden társadalmi körében. Második felesége, aki lord Reading titkárnője volt, bejáratos a királyhoz. Lord Reading hetvenéves volt, amikor másodszor nősült.

A hetvenöt éves évforduló alkalmával Paul Frischauer bécsi író nagy történelmi életrajzot készült kiadni lord Readingról.

Edna Ferber: Az erdő fia. A regényeiből, szindarabjaiból és filmjeiből egyaránt jól ismert kitűnő író, Edna Ferber regénye: „Az erdő fia” most jelent meg magyarul az Athenaeum népszerű kétpengős regényeinek sorozatában. Egy nagykarutú favágóról szól a regény, akit elragad a gazdagság láza és erős akaratával kiverkedni azonosnak a hatalmas vagyont. Gyermekei azonban már boldogtalanok, a család széttűnik, csak az unokák találják meg az utat vissza az őserdőbe. A kitűnő regényt Nagy András fordította művészién magyarra. Közel 300 lap egészvászonkötésben, jó papíron 66 lej minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalkában vagy Lepage-nál Cluj. Kérje az Athenaeum újdonságok teljes jegyzékét.

A hitlerizmus faji maszk nélkül

Írta: Weiner Gasztáv, Oradea

Az 1935 szeptember 15-én kreált törvények előtti hitlerista „jogrend” szerint Németország (és az egész világ) lakossága két kategóriából áll: „Árják” és „nemárják”-ból. „Árja” az, aki be tudja bizonyítani hivatalos dokumentumokkal, hogy visszamenőleg egészen 1800 augusztus elsőjéig egyetlenegy férfi vagy női őse sem volt „zsidó” vagy „szinesfajú” és aki maga sem tiltott vallású vagy fajtájú. Csak az „árja”, akinek összes dokumentumai 1800 ót „rendben vannak”. Minden más ember, például az is, akinek nincsenek dokumentumai egyik vagy másik dédapjáról vagy dédanyjáról, „nemárja”.

Szeptember 15-e előtt csak „árják”-nak dukált vezető szerep a német társadalmi élet politikai, gazdasági, szociális és kulturális vonatkozásaiban. „Árják” és „nemárják” között áthidalhatatlan úr tárogott és tárogott állítóg most is. A hitlerista fölfogás szerint a nemárják, dacára a furcsa szeptember 15-i törvényeknek, mind megvetendők. Lehet ugyan különbséget tenni köztük, aszerint, hogy több vagy kevesebb „árja vér” kering ereikben. De nemárja p. o. még csak tizedes sem lehet a német hadseregben. Örölnie kell már annak is, ha békeidőben éppen csak hogy elfogadják közlegénynek. Zsidók és olyan keresztények, akiknek mindkét szülője még mint zsidók születtek, békeidőben még közlegényi minőségben sem engedhetők be a német hadseregbe aktív katonaként, ami azonban korántsem mentesíti őket az aktív szolgálattól a háború esetén. Ők képezik a nemárják legmegvetendőbb csoportját. De ezért a többi nemárjának sem gyönyör az élet Németországban.

Hogy mindez nemcsak teória, hanem már szörnyű praxsis is a németeknél, azt nem csupán az új német véderőtörvény és a vele kapcsolatosan kiadott kormányrendeletek igazolják, hanem — és elsősorban — az utóbbi időből származó bíróság ítélet-hirdetések is. Így például az 1935 szeptember 6-i német újságok közlése szerint, tehát történetesen csak tíz nappal a szeptember 15-én kihirdetett törvények jogerőre emelkedése előtt, a borsói bíróság (Breslau Amstgericht) egyik ítéletindokolása következőképpen hangzik:

„Fajocsmányosítás” (Rassenschande) nemcsak a szexuális közlekedés egy árja nő és egy nemárja férfi között vagy fordítva, hanem minden más baráti viszony is, mely túlnyúlja a pusztán üzleti összeköttetés és méretét. Ebben az értelemben Kerri miniszter törvénytervezete, 1933-ban, p. o. már a táncot is megtiltja és büntetés alá helyezi árják és nemárják között. A fajocsmányosítás tényálladáshoz tehát nemcsak az intim közlekedés esete tartozik, hanem mindazon esetek is, amelyekben valamely baráti viszonyt lehet bebizonyítani egy idegenfajjal, különösen pedig egy zsidóval.”

Eszerint megvetendő és büntetendő cselekmény nemcsak a „nem közlekedés”, hanem már a pusztán baráti viszony árja és nemárja között. A zsidó pedig korántsem az egyetlen „idegenfajú”, hanem kifejezetten csak egy különösképpen megvetendő csoportját képezi az idegenfajjalak...

Ez — hangsúlyozzuk — bírói szentencia. Tehát fel kell tételeznünk, hogy komoly jogi alapja volt és van a mai Németországban! Annál feltűnőbb ilyen körülmények közt, hogy a szeptember 15-i német törvények egyáltalán mellőzik az eddigi jogi megkülönböztetést árják és nemárják között... Ezzel szemben egészen új, az eddigi árja fogalmat teljesen feldönő jogi fogalmakat statuálnak.

Az új jog szerint a németországi illetőségű bíró egyének (Staatsangehörige) tulajdonos része, tekintet nélkül vérségi eredetére, többé nem „teljes polgári jogokkal” felruházott polgár, hanem csak „alattvaló”, vagyis — a törvényhozó szakkifejezésével élve — „államilletőségi” (staatsangehörig). Ilyen államilletőséggel, az összes rávonatkozó különleges terhekkel és „jogok”-kal, zsidó is bírhat.

„Teljes polgári jogok” azonban csak azon „németvéri” vagy rokonnéri államilletőségeknek” (Staatsangehörige deutschen oder artverwandten Blutes) jutnak osztályrészül, akik „magatartásukkal bebizonyították, hogy van akaratuk és képességük, a német nemzetnek és birodalomnak hűen szolgálni”. Ezek „birodalmi polgárlevelet” (knapak és „birodalmi polgárok” (Reichsbürger). Nekik egyedül van beleszózási joguk a német politikába. Ők tehát azok a „vezérek”, akikről az előző hitlerista törvény írja és megköveteli, hogy árják legyenek. „Csak tiszta árják illet meg vezető szerep a német társadalmi élet politikai, gazdasági, kulturális és szociális vonat-

kozásaiban” — hirdette egykor Hitler.

Vizsont zsidó az új törvény értelmében csak a telivéri zsidó (Volljude), vagyis az, aki apai és anyai ágon zsidó szülőktől származik és maga is mint zsidó született. Ez annyit jelent, hogy minden más németországi illetőséggel bíró egyén a „német vagy rokonnéri illetőségek” csoportjába tartozik és akár — birodalmi polgárlevelet is nyerhet, ha — „magatartásával” bebizonyította, hogy még csak lelkileg sem tud ellentállni az uralkodó rétegnek.

Sőt — horribile dictu — minden zsidónak megvan adva a lehetőség arra, hogy kikeresztelkedjen, keresztény gyermekeket nemzzen, aközé nem férhet hozzá a metszőkés és akkor legalább is unokáiban büszkén átvéshet a „német vagy rokonnéri illetőségek” csoportjába. Továbbá — o tempora, o mores! — mindazok a zsidó származású egyének, akiknek nagyapái és nagyanyái eléggé óvatosság voltak, korán megszimáolni az előző Hitler-érát, máris ott vannak a másik táborban és büszkén vállalják magukat legalább is „rokonnéri”-eknek!

**UJ TECHNIKÁVAL a ruhafestés, vegytisztítás
CZINK-nél nem drágább, csak jobb mint bárhol**

A iasi rém bünlajstroma egyre bővül

Se szeri se száma a bevalított gyilkosságoknak

Bucuresti, október 1. Caciuc, a hirhedt bandita bünlajstroma még mindig nem végeleges. Eddig husz gyilkosságot olvastak fejére és ezek közül négyet a fővárosban követett el. Caciuc nem is tagadja a gyilkosságokat. Beismerte a bandita, hogy 1921-ben baltával agyonütötte Iasiiban Cioban Antal földművest, akitől 180 lejt vett el, meggyilkolta Delin hivatalszolgát, akinek holttestét a Prutba dobta és megölt egy Corita Gheorghe nevű egyént, aki-

től alig néhány lejt zsákmányolt. A rém örség egyre szélesebb körben nyomoz, mert most már bizonyosra veszik, hogy Caciucnak sokkal több áldozata van, amint eleinte hitték.

A iasi rém örségén megjelent Ungreanu Gheorghe tanító és elmondta, hogy Caciuc őt is lakására csalta és csak szerencsés körülmények összejárására kivetkezében nem esett a bandita áldozatául.

Megváltoztatják a külkereskedelmi rendszert

A kontingentálási rendszer is megváltozik. Jönnek a kompenzációk

Bucuresti, október 1. Elméletileg a harmadik évnegyedre vonatkozó kontingentálási engedélyek már ki vannak adva. Azonban az engedélyek kiadása körül a legjelentősebb viszonyok uralkodnak. Egyes importőröknél a román Nemzeti Bank kérte a 2 ezrelékes illetéket, másoknál pedig nem, egyesek megkapták a kontingentálási hivatal által kiállított behozatali engedélyt, mások engedélye még mindig a Nemzeti Banknál fekszik, mert még nincs meg a transzfervizum. Sikerült a kontingentálást annyira „rendezni”, hogy a legnagyobb összevisszaság uralkodik.

A Nemzeti Bank új kormányzója, Constantinescu Mitia most tanulmányozza az összes lehetőségeket és valószínű, hogy már a legközelebbi időkben az egész külkereskedelmi rendszert és így a kontingentálást, valamint a devizarendszert is gyökeresen meg fogják változtatni.

Valószínűleg a Manolescu-Strunga-rendszer alatt II. kategóriájú áruk, valamint

a fa, a legtöbb gabona is kompenzációs rendszer alá fog esni, mikor csak az exportdevizák egy részét kell csak beszozási tati a Nemzeti Banknak a hivatalos árfolyamon, míg a petróleum és a petróleumtermékekre az eddigi rendszert tartják meg, melynek értelmében az egész devizaellenérték a Nemzeti Banké.

Amint ebből látható, nagy vonalaiban visszatérünk a Manolescu-Strunga által elgondolt, de végre nem hajtott rendszerhez, miután a jelenlegi rendszer minden tekintetben kedvezőtlennek mutatkozott.

Orvosok, mérnökök, gyárak!

Minden magyar, német, (25% redukción) román, stb. folyóirat és könyv megrendelhető és előfizelhető Lepage-nál, Cluj. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyenes jegyzékét Lepage-tól, Cluj, jelezve, mely szakma érdekli.

Megjelent!

Megjelent!

SCHÖN DEZSÓ:

ISTENKERESŐK A KÁRPÁTOK ALATT

c. chaszid regénye.

Az első, magyarul megjelent regény, amely egy falak közé zárt világ összes részleteit történelmi hűséggel tárja fel és páratlanul gazdag adathalmazzal deríti fel a chaszidizmus keletkezésének rugóit, terjedésének csodáját és létezésének értelmét. A hatalmas 450 oldalas mű ára 140 lej. Megrendelhető az UJ KELET KÖNYVOSZTALYANÁL a pénz előzetes beklődése vagy utánvét mellett.

SCHRENZEL:

ABESSZINIA

Afrika Kanaánja. Nagy albumalak, 270 lap rengeteg fény- és térkép. Vászonkötésben 158 lej. LEPAGE-nál, Cluj. Postán utánvétel. Kérjen ingyen jegyzékét.

Dehát akkor — Wotan, irgalmazz! — még birodalmi polgárok is válhatnak, ha pénzszacskójuk és egyéb érdekeik révén „magatartásukkal bebizonyították, hogy van akaratuk és képességük — a német oligarchia uramát „hűen szolgálni”. O Wotan, Wotan! Mindnyájan bűnösök vagyunk! Talán még olyan „tisztavéri” németek fölélt is fogunk uraskodni, akik — nem lévén az oligarchia zsoldosai — szembeszállni merészkednek a „német nemzet és birodalom” kizárólagos uraival és ezért „érdemtelenné” válnak a „birodalmi polgárlevél” címzésére! Sőt mi több! Miután a törvény kifejezetten előírja, hogy a birodalmi polgárlevelet aktív „magatartással” kell „kiérdemelni”, a „tisztavéri” nagy tömeg, mely passzív a náciizmussal szembe, eleve zsidóvéri birodalmi polgárok jogára al esik! O! O! O!

Bucuresti, mozzama... A nemzeti... másfél távoli... közegben és... totta fel az... ország szive... védő front... teni a cenzu... takozó nagy... A bucuress... szimptomati... teltelen ala... front: Brati... parányi párt... embert tud... ben és a t... bizonyára... ramjának a... iskolázottab... képpen m... annak, hogy... jektót vála... estromállapo

Aki ezen... meg kell á... gató tömeg... kokat mind... ta felbe, a... usig emel... szág főváro... len, nemcsa... megcsorbítá... jogának m... tani.

Igaz, hog... mokratikus... össze, a sz... tani a kiset... beszedében... kumentálni... sa nem kiv... Valdeá, ez... gédiája az... mán demok... numerus va... rában anny... nyíltan froz... pódított de... het, ígyke... vára kaku... Maniu Gyul... getni és B... sz apropót.

Avocescu... toianu, Tra... orvosprofes... részt a két... védő front... Iasi nyitott... totta meg... kai itéte... zurát és a... terehök o... amely tud... zálta az a... — Azt... dotia Brat... nem mi v... akiket sze... szon gond... ban állun... az ország

Sokkal... marsali, a... előt a k... doina, elő... lenleg érv... létesek... polok eile... — Ha l... elvezítve... tól megre... ayult, ez

Mo... csö... és o... detail... galá... Gy... ár

Averescu marsall és Bratianu György a cenzura és az ostromállapot ellen

Az alkotmányvédő front erőteljes akciója a kivételes állapotok ellen

Bucuresti, okt. 1. Régóta nem volt ilyen mozgalmas politikai vasárnap Romániában. A nemzeti parasztpárt az ország két egyenestől távolesó sarkában, az albamegyei Cut sebecében és a beszarabiai Sorocaban gyűjtött fel az obstrukció tüzét, ugyanakkor az ország szívében, Bucurestiben az alkotmányvédő front tízezer embert töltött össze gyűjtésére a cenzura és az ostromállapot elleni tiltakozó nagygyűlésére.

A bucaresti nagygyűlésnek kétszázötven résztvevője volt. Két jelenlévő alakulatból áll az alkotmányvédő front: Bratianu György és Averescu marsall parányi pártjából. Hogy ez a kartell tízezer embert tudott összegyűjteni a Morna tereben és a terem előtti téren és utcákon, az bizonyára nem a két párt politikai programjának az érdeme, hiszen a politikailag iskolázottabbak is alig tudják, hogy voltaképpen mit akar ez a két pártvezér; hanem annak, hogy alkotmányvédő front szervezését vezető választott, amikor a cenzura és az ostromállapot ellen hirdette meg a háborút.

A lelkes tömeg

Aki ezen a gyűlésen jelen volt, az objektíve meg kell állapítsa, hogy a szónokokat hallgató tömeg szokatlanul lelkes volt. A szónokokat minduntalan a tetszés vihára szakította felbe, a népgyűlési hangulat a proximusig emelkedett, jeléül annak, hogy az ország fővárosának lakosságát nem érdekelte el, nemcsak a nemzeti kisebbségek jogainak megszorítása érdekében, de saját szabadságjogainak megvédésére is fel lehet sorakoztatni.

Igaz, hogy ezen a gyűlésen, amely a demokratikus jogok védelmének jegyében ült össze, a szónokok óvakodtak igazságot osztani a kisebbségek felé, sőt Bratianu György beszédében olyan célzást is tett, amely dokumentálni kívánta, hogy az ő nacionalizmusa nem kíván kevesebbet, mint mondjuk a Valahia, ez a magatartás azonban közös tragédiája az ellenzéki sorsra kárthatótt román demokráciának, amelynek szívéből a numerus valachicusból megfertőzött atmoszférában annyira elbódultak, hogy nem mernek nyíltan frontot szervezni az annyira elharagpózt demagógiával szemben. Sőt, amit lehet, igyekeznek-e hangulatból a maguk javára kárakozni. Ez magyarázza meg, hogy Bratianu Gyula is igyekezett ilyen hurokat pügnéni és Bratianu György sem kerülte el ezt az aprópót.

Ki zsarol?

Averescu és Bratianu Györgyön kívül, Vaitoiánu, Trancu-Iasi, Alevra tábornok, Gerota orvosprofesszor és Anibal Teodorescu vettek részt a két párt vezérkarából az alkotmányvédő front nagygyűlésén. A gyűlést Trancu-Iasi nyitotta meg, majd Bratianu György tartotta meg az előszót. Rendkívül édes szavakkal léte el a kivételes állapotokat, a cenzurát és az ostromállapotot, majd a miniszterelnök constantin beszédével foglalkozott, amely tudvalevőleg gunyos hangon ironizálta az alkotmányvédő frontot.

— Azt mondják a mi akciónkról — mondotta Bratianu György — hogy zsarolás. Am nem mi vagyunk a zsarolók, hanem azok, akiket személyes ambíció és személyes haszon gondolata fűt. Mi az ország szolgálatában állunk és megalapítva nélkül harcolunk az ország felszabadításáért és megváltásáért.

Sokkal kategórikusabban beszélt Averescu marsall, aki azzal kezdte beszédét, hogy mielőtt a kormány alkotmány módosításra gondolna, előbb gondoskodna arról, hogy a jelenleg érvényben levő alkotmányt az arra illetékesek betartsák, majd a kivételes állapotok ellen kért ki ő is.

— Ha Duca meggyilkolása után a kormány elvesztette hűségét és képzelt veszedelemtől megrémítve, kivételes rendszabályok után nyúlt, ezt meg lehet érteni. Semmiképpen

sem érezhető azonban meg a törvényen kívüli állapotok intézménye az ijedség pillanatai után következő periódusban.

Franciaországban és Olaszországban

— Franciaországban két köztársasági elnököt öltek meg: Sadi Carnotot 1894-ben és Paul Doumert 1930-ban, Olaszországban 1900-ban megölték Umberto királyt, de sem Franciaországban, sem Olaszországban nem gondolt arra senki, hogy ostromállapotot léptessenek életbe. A múlt évben megölték az osztrák miniszterelnököt, s noha a gyilkosság összefüggésben volt az ország belső békéjét veszélyeztető igazságtalokkal, amelyek veszélyeztették a köztársaság politikáját, mégis mielőtt a veszély első napjai elmúltak, nyomban felfüggesztették a gyilkosságot követő ostromállapotot, amely ilyenformán tényleg csak átmeneti intézkedés volt. A mi áldott országunkban azonban másképpen festenek a dolgok. Nálunk nem lehet szó semmilyen hátsó veszedelemtől, mégis ostromállapot alatt kell élni.

Averescu marsall végül is így fejezte be beszédét:

— Tiltakozó kiáltásomra nem találok jobb szavakat, mint Franciaországban vértől és étellel megszerzett emberi jogok alkotmányba írtatott mondatait. Az 1791-ben életbe léptetett francia alkotmány második bekezdése így szól:

SELECT MOZGO

Csütörtöki kezdettel:

A VADON SZAVA

Jack London közismert regénye nyomán készült csodás film, főszerepekben: Clark Gable, Loreta Young

MA UTOLJARA

FÉRFI A TILOSBAN

Főszerepekben: William Warren, Mary Astor, Dickie Moore.

Megvesztegetés és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt rendelkezési állományba helyezték a zalai főügyészt

Elítéltektől és vizsgálati foglyoktól fogadott el pénzeket és különböző kedvezményeket nyújtott nekik

Bucuresti, október 1. A hivatalos lap legutóbbi számának közlése szerint az igazságügyminiszter rendelkezési állományba helyezte a zalai törvényszék főügyészét Schintee Constantint. A főügyész ellen hivatalos hatalommal való visszaélés, megvesztegetés és hivatalos pénzek elsikkasztása miatt tettek feljelentést az igazságügyminiszternél. A vizsgálat során bebizonyosodott, hogy a főügyész pénzek elcsempésztésében, több esetben haladékosan adott a jogerősen elítélteknek büntetésük kitöltésére. Egy ízben 9 ezer, egy ízben hétezer, egy ízben ezer lejt fogadott el a főügyész,

akit azzal is vádolnak, hogy hivatalos okmányokat elsikkasztott. Az ügyészségi kályhák kijáratára folyósított 10 ezer lejt a főügyész saját céljaira fordította és csak akkor adta ki Balogh István biamareji kályhásnak, amikor az ügyvéddel jelent meg nála. Ekkor is részletekben történő fizetésekben egyeztek ki. Érdekes, hogy a főügyész egy ízben dorgálásra és ötnapi fizetésmegvonásra ítélték, majd fegyelmi uton áthelyezték, de mindez nem használt. Schintee helyébe Constantin I. Marosin tárnavamareji főügyészt nevezték ki.

A jugoszláviai zsidóság helyzete

A belgrádi zsidó hitközség elnöke nyilatkozik a jugoszláv zsidók szervezeti berendezkedéséről, politikai, kulturális és gazdasági viszonyairól

Prága, október 1. Dr. Bukits Pijado, a belgrádi szefárd hitközség elnöke és a jugoszláviai Bné Brith rend nagynőke prágai tartózkodása során érdekes nyilatkozatot adott a Zsidó Távirati Iroda munkatársának a jugoszláviai zsidóság helyzetéről és belső viszonyairól.

— A jugoszláviai zsidó közösség — mondotta dr. Pijado — 70.000 lelket számlál ma, ebből 25.000 szefárd zsidó és 45 ezer askená. A szefárdok az ország déli részét lakják, míg az askenáok főleg az

északi területekre koncentrálódnak, a volt osztrák-magyar monarchia egykori vármegyéire és Boszniára. A legnagyobb zsidó közösség Belgrádban él, melynek 10.400 zsidó lakosa van, ebből 8000 a szefárd, 2400 az askená zsidósághoz tartozik. A második zsidó közösség Zágrábban él, hol 9000 ezer a zsidók száma, túlnyomó részt askenáok és csak 500 lélek tartozik a szefárd hitközségekhez. Következik Szarajevó 7000 ezer szefárdal és 1250 askenával, Subotica 5000, Novi-Sad 3700, Bitolj

JAWOL

Azonnal megszünteti

Fejgörcsöt
Fogfájást
Hátfájást
Idegességét

doboz 3 pasztillával let 9

Kapható minden gyógyszerárban.

állapotok megértem és sokszor igen fájdalmas krizisját. Éppen ezért a nagygyűlés az egész ország színe, a civilizált világ és a történelem előtt tiltakozik egy olyan rezsim ellen, amelynek további léteztartama az emberi méltóság megalázását jelenti, s meleg felhívással fordul minden jó hazafihoz, nemcsak azért, hogy csatlakozzanak a tiltakozáshoz, hanem hazafias testvériesülésben sorakozzanak az alkotmányvédő front mögé és közös erővel kövessünk el mindent az országnak normális és törvényes kereké közé való szorításával.

3300, Skopje 3200, Osijek 3200 zsidóval. A zsidó közösség hivatalos képviselőt a zsidó hitközségek szövetsége látja el, melyhez 110 hitközség tartozik.

— A háboru előtt különböző politikai és kulturális körülmények között éltek a zsidók a mai Jugoszlávia területén. A háboru óta azonban minden réteget áthatja az a törekvés, hogy közösségen alapítsák sorsukat és érdekeiket és a felelős zsidó vezetők is azon fáradoznak, hogy kiépítsék a jugoszláviai zsidó közösség egyetemes és konstruktív életfelfogását. Ennek alapja pedig az, hogy a zsidó mindig tudatában van hazafias feladatainak és a zsidó néppel szembeni kötelezettségeinek is.

— A zsidó közösség és az állam közötti viszonyt 1929-ben törvény útján szabályozták. A zsidó vallás közösség egyenjogú az összes többi elismert felekezettel. A zsidó hitközségek szövetsége által vezetett teológiai intézetet az állam szubvencionálja. Kulturális tekintetben a jugoszláviai zsidó közösségnek megadott a lehetőség egy teljesen szabad és önálló fejlődésre. A zsidó közösség azonban kiveszi részét a jugoszláviai kultúrélet minden megnyilatkozásában is.

— Miként a lakosság többi rétegeit, Jugoszlávia zsidóságát is sulyosan érinti a világgazdasági krízis. Különösen sulyos a szefárd csoportok helyzete Boszniában és Dél-Szerbiában. Antiszemitizmusról csak kis mértékben lehet beszélni Jugoszláviában. Az antiszemita világpropaganda igyekszik ugyan Jugoszláviában is gyökeret verni, mindeddig azonban csak sporadikus antiszemita jelenségek mutatkoztak. Ezek terjednek ugyan, de a mértékadó tényezők nem türik az antiszemizmust.

A zsidó közösség karitatív szervezetek útján igyekszik enyhíteni a gazdasági krízis következményeit. Minden nagyobb zsidó közösségben megfelelő szervezetek működnek ebben az irányban. A zsidóság egyetemes érdekeinek ügyvivője és reprezentánsa minden vonalon a zsidó hitközségek szövetsége. Nagy szerepet játszik azonban a jugoszláviai zsidó közéletben a cionista szövetség is.

— A szefárdok és askenáok között testvéri együttműködés uralkodik. Néhány évvel ezelőtt még mutatkoztak szakadási tendenciák, a modern keresztény gondolat és az általános zsidó szervezetek az egyetemes gondolatát vették a jugoszláv zsidók tudatába és ma kielégítő harmonia uralkodik a különböző zsidó rétegek között.

— Blanut véglegesítették a sziguranca eléré. Bucuresiből jelentik: A Credinta szerint dr. Eugen Blanut, a sziguranca ideiglenes megbízatású vezérigazgatóját megerősítik állásában és korlátlan időre kinevezik.

Modern csőbutor és csillár detail-kiszolgálásnál is Gyári áron!

ez elegáns világ fogása

GRÜNWALD

10/12 DECEMBER 26 1934

NIA
malak, 270 lap
Vászonkötésben
Postán utánvé
gyezték.
lmazz! — még
nak, ha pénzes
evén „magatart
van akaratiuk
oligarchia ura
fotan, Wotan
! Talán még
lőtt is fognak
az oligarchia
érszkednek a
„kizárólagos
válnak a „h
Sőt mi több
előírja, hogy
„magatartás
ztavérü“ nagy
ssal szemben
rok jogára al

bárho

böví

yolt. A rend
nyomoz, mert
hogy Caciue
amint elein

elent Ungu
mondta, hogy
és csak sze
átszása kö
bita áldozata

delmi

zációk

kompenzáció
csak az ex
ak beszoal
hivatalos ár
a petróleum
ert tartják
egész deviza

vonalaiban
unga által
ott rendszer
zer minden
atkozott.

ökök,

edukció!) ro
negrendelhető
A lapokat
Kérjen ingyen
e, mely szak

nt!

TT

ész
athal
sodá
gryen
vagy

SPORT

Rendezzünk Kfar Hamakabi
ünnepélyeket!

Cluj, október 1. (Az Uj Kelet tud. Nem egyszer adunk már hírt arról a megállapodásról, amely a Keren Kajemah erdélyi képviselő és az erdélyi Makkabi szervezet elnöksége között jött létre. Ennek értelmében az országgrész valamennyi zsidó sportegyesülete egy-egy sportünnepélyt rendez a Kfar Hamakabi alapra. A megállapodást annak idején az erdélyi Makkabi szervezet elnöksége azzal egészítette ki és hozta az erdélyi zsidó sportegyesületek tudomására, hogy a Kfar Hamakabi ünnepélyt minél hamarabb rendezzék meg, amely egyébként lehet kertünnepély, torna ünnepély, barátságos labdarugómérkőzés, sportmatiné, akár műsoros délután vagy estély is. A megállapodás szerint a rendezvény lista jövedelmének fele a rendező egyesületé, fele a Kfar Hamakabi alapé.

Sajnos, a többszöri felhívásnak csak igen kevés fogantja volt. Egyedül az aradi Hakoah (az erdélyi Makkabi szervezet székhelye) rendezte meg eddig Kfar Hamakabi ünnepélyt, amely jelentős összeget juttatott a Kfar Hamakabi alapnak.

Az erdélyi Makkabi szervezet elnöksége ezuttal is meleg felhívással fordul a sátrai Makkabi-Barkocba, cluji Haggibbor, brasoivi Ivia, timisoarai Kadima, bistrítai Makkabi, targumuresi Makkabi, sigheai Sámson, oradeai Makkabi elnökségeihez, vegyék fel haladéktalanul az érintkezést a Keren Kajemah, a cionista helycsoport, valamint az ifjúsági szervezetek képviselőivel, állapítsák meg és sürgősen rendezzék meg Kfar Hamakabi ünnepélyeket.

Az a munka, amely a Makkabi Világszervezetbe tartozó erdélyi zsidó sportegyesületekre a fiatalság szellemi és fizikai nevelése terén vár, csak akkor lehet teljes, ha a megfelelőleg felnevelt ifjúságnak lehetővé tesszük, hogy Palesztinában a Kfar Hamakabi telepen szükség esetén új életri kezdhesen.

A Kfar Hamakabi ünnepély időpontját közölni kell az erdélyi Makkabi szervezet elnökségével.

Tornatermék és otthon-helyiséget
bérlet a Haggibbor

Cluj, október 1. (Az Uj Kelet tud.) A cluji Haggibbor sportegyesület életében az utóbbi hetekben komoly munka folyik. Az a tradíció, amely a Haggibbor gazdag múltja révén kötelezi, arra készítette az egyesület vezetőségét, hogy a sportolási keretek a lehetőség szerint kibővítsék, a régiókat kissé felhívják és a zsidó ifjúság intenzívebb foglalkoztatásáról gondoskodják.

A hetek óta folyó munka gyümölcseként, mindenekelőtt is újjáalakult a Haggibbor futballszakosztálya, amely miután elnyerte hivatalos elismertetését, a cluji kerületi bajnokság mezőnyében ismét elfoglalja helyét, amelyben felosztása előtt az első helyen végzett. Az új futballgyűlés immár többször szerepelt a Haggibbor képviselőiben és minden esetben a lehetőség szerint méltóan hirdette a kék-fehér színű életrevalóságát. A szakosztály, amelynek immár 50 tagja van, áldozatkész, lelkes támogatók és vezetők révén új dreszkeket, cipőket és minden szükséges felszerelést szerzett be, amely a pillanatnyi tevékenységhez szükséges. Nem lehet kétséges, hogy a futball nagyszámú cluji zsidó barátai a jövőben is szívesen fognak az együttes szertálapjára áldozni, ha erre szükség lesz.

A futballszakosztály megalakulása után a legnagyobb csendben megkezdte működését a tornaszakosztály is. Egyelőre ugyan csak igen szűk keretekben, október 1-től kezdve azonban a nyilvánosság számára is nyitva van a Haggibbor tornaszakosztálya, amely csütörtökön és szombaton este a református gimnázium tornatermében fejti ki működését. A tornaszakosztály egyébként igen gazdag program alapján kezdi meg működését és orvosi bizottság által ellenőrzött munkájába be kívánja vonni a cluji zsidó fiatalság minél szélesebb rétegeit, valamint nagy súlyt kíván a hölgyek, de főleg a gyermekek fizikai és szellemi nevelésére fektetni.

A szellemi nevelés terén is nyújtani kíván a Haggibbor. Ezen cél érdekében rövid időn belül előadásorozat veszi kezdetét, amelynek anyaga fel fogja ölelni mindazon tudnivalókat, amelyeket a mai időkben minden zsidó ifjunak tudni kell, a sportnak orvosi vonatkozásait, stb. Idetartozik a vezetőség azon terve is, hogy az ősszel kezdődőleg héber tanfolyamot fog a Haggibbor sportoló és vezető tagjai részére rendezni. A vezetőség

terve vette még könyvtár létesítését, sakkszakosztály, műkedvelőgárda és később zenekar és dalárda szervezését.

A Haggibbor sportegyesület végül tevékenységének rendszeres lebonyolítása végett otthonhelyiséget bérelt, amelyben az irodahelyiség is elhelyezést nyer. Az új helyiség, amelyben tornának is megfelelő hely van, a Str. Regina Maria 15 szám alatt (emelet) október első napjaiban nyitja meg kapuit. A hivatalos órákról az érdekeltek rövidesen tudomást szereznek.

Mint fentiekből kiderül, a Haggibbor vezetősége igen gazdag, részben megvalósított, részben megvalósítandó programmal néz a téli szezon elébe. Ehhez azonban szükséges, hogy Cluj zsidó társadalmának erkölcsi és anyagi támogatását a jövőben fokozottabb mértékben bírja.

Fantasztikus összegű bevétele volt a Louis—Max Baer ökölvívó mérkőzésnek. Newyorkból jelentik: A Louis—Baer mérkőzés az

egész világ sportsajtóját foglalkoztatja. Néhány érdekes adat a nagy küzdők nagy küzdelméről: A Yankee-Stadionban 100.000 néző volt, köztük 15.000 nő és 20.000 néger. A jegyek ára az utolsó napokban hihetetlen magasságokba szökött fel. Jobb ringülését a mérkőzés előtt 40.000 lejt is fizettek. A mérkőzés előtt Baer 95 kilót és 481 gramot, Louis 90 kilót és 378 gramot nyomott. A meccs bruttó bevétele százötvenmillió lejt volt. Mindkét ökölvívó körülbelül 18—20 millió lejt kapott. (Hétperces munkáért!) A nettó bevétel 10 százaléka jótékonyra ment, a maradék Mike Jacobs rendező zsebébe.

Kerületi birkozóverseny Clujon. A KMSC rendezésében október 5-én, szombaton este az Építőmunkás Otthonban rendezik meg a kerületi birkozó bajnokságát. A versenyen a rendező egyesületen kívül Oradea, Baiamare és Satumare birkozó indulnak. — A KMSC egyébként a Vasmunkás Otthonban Schenker Mihály edző vezetése mellett birkozótanfolyamot rendez.

Capitol Mozdó

Csütörtökön premier!
Szenciációs világszínház!

Oscar Wilde világhírű műve:

AZ ESZMÉNYI FÉRJ

Főszereplők: Brigitte Helm, Karl Ludwig Diehl, Sybille Schmitz, Georg Alexander.

Ma utójára: Emil Jannings: A KÉT KIRÁLY

KÜZELAZDABÁE

Ne vegyenek igénybe közvetítőket
az importőrök!

A kontingentálási bizottság szigorú rendelkezése

Bucuresti, szept. 2. Az importautorizációk iránt beadott kérések feldolgozását, a szakbizottságok szerint, rendkívül megnövekedett az a körülmény, hogy számos importőr nem elégszik meg azzal, hogy a maga részéről beadja a behozatali kérelmet, hanem legális és nem legális képviselőinek lehetővé teszi, hogy az illető cég nevében szintén importkérekeket adjanak be. Így fordul az, hogy ugyanannak az importőrnek a nevében kétszer, háromszor is beadják ugyanazon cikkre ugyanazon országból az ilyen formulárikat.

A legfelsőbb kontingentálási bizottság

(Comisia Superioara) rendeletet készült kiadni, melynek értelmében az ilyen cégek kéréseinek elintézését elhalasztják a bizottságok az évnegyed végére, hogy akkor az ilyen cégek összes kérését egyeztetéssé, illetve hogy ezen időrábó munkát ne a többi cégek rovására kelljen a bizottságoknak elintéznük. Felhívjuk tehát az importőrök figyelmét erre a körülményre, nehogy közvetítők és megbízottak beavatkozása révén hátrányosabb helyzetbe kerüljenek, mint azok a cégek, amelyek közbenjárókat nem vesznek igénybe.

belföldi piacon. Ez a körülmény természetesen megerősítette a tengeri belföldi helyzetet is.

Mind ezek után kormánykörökben az a vélemény alakult ki, hogy a buza árának stabilizálása érdekében már semmit sem kell tenni. Így egészen bizonyos, hogy elmarad a még néhány héttel ezelőtt kontemplált buzaárminimálási terv. Ez az érthető is, mert hiszen a buza árát eredetileg 350 lejes alapon akarták minimalizálni, már pedig ez az ár ma túlhaladott álláspont; a buza sokkal magasabb nivót ért el eddig is semmilyen intervenció nélkül. Számolnak még azzal is, hogy a tengeriben, a zabban és az árpaiban rövid időn belül erősen emelkedő tendencia fog beköszönteni.

Terménypiac: A buzában már napok óta élénk kereslet mutatkozik. Az árak különben az összes gabonafélékben erősen megszilárdultak. A gabonárák a belföldi piacokon a következők: 77-es buza 365, 6tengeri 315, szártott tengeri 300—305, örlöképes ujtengeri 270, ugyanebben az utóbbi minőségben a regáti tengeri 260, továbbá: a zab 290, árpa 290, heremag 310, valamint tökmag 560—570 lejt.

Lisztpiac: A lisztpiac egyelőre még nem igen érzi meg a gabonapiac immár napok óta uralkodó hosszirányt. Kétségtelen azonban, hogy az árak itt is néhány napon belül jelentősen emelkedni fognak és így végre a bányai malmok újból bekapcsolódhatnak majd az ország gazdasági vérkeringésébe. Egyelőre azonban az árak tekintetében alig történt némi változás.

Uj Stefan Zweig: Stuart Mária

Gyönyörű kiállítás. 21 mélynyomású képpel, 264 lejt. Lélek orvosa 125. Erasmus 158. Maria Antoinette 125. Fouche 158. Erzsébet záravara 66 lejt. LEFACE-nál, Cluj. Kérjen teljes jegyzéket.

12 millió lejes palotát épített a cluji vilamosmü. A cluji vilamosmü Memorandum uccai telkén négyemeletes palotát épített, melynek munkálatai már meg is kezdődtek. Az építkezés költségei mintegy 12 millió lejt fognak fölemészteni.

Ismét módosítják a szesz-monopóltörvényt. A pénzügyminisztériumban folytak az előkészületek a szesz-monopóltörvény módosító törvényjavaslat elkészítésére. Módosítani fogják az italkiméris engedélyek kiadási rendszerét oly módon, hogy a jövőben az italkiméris engedélyek illetékei automatikusan inkasszálhatók legyenek. Tanulmányozás alá vette a pénzügyminisztérium a szeszelosztási koncessziók kiadásának revízióját is és elhatározta, hogy koncessziót ad ki oly meggyekre is, amelyekben eddig a szeszelosztást egyedül a szeszmonopol raktárai látták el.

Izzólámpagyárat állít fel Bucurestiben a Tungram. A budapesti Tungram izzólámpagyárat az angol Lazard Eröthers bankház érdekeltségébe került, amely elhatározta, hogy a nemzetközi izzólámpakartell üzleti politikáját gyökeresen átszervezi. Romániában a nemzetközi izzólámpakartellbe tartozó Tungram termékeinek eladásával a Tungram S. A. foglalkozik. Az ország izzólámpa-behozatala igen jelentős, mert az eddig alapított izzólámpagyáratok a szülkségletnek csak jelentéktelen részét fedezik. Minthogy az utóbbi időben a kontingentálási bizottság az izzólámpa-behozatali kéréseket igen mostoha elbírálásban részesítette, érezhető áruhiány következett be. Emiatt a Tungram S. A. elhatározta, hogy Bucurestiben izzólámpagyárat állít fel, melynek céljaira az iparügyi minisztériumtól elnyerte az iparpártolási törvényben biztosított kedvezményeket.

A bucaresti értéktözsde a lanyhaság tovább tartott és csak a hét végén mutatott felújuló tendenciát egyes értékek. A fixkamatozású papírok árfolyamai egyenlőre alakultak, de inkább szilárdulásra hajlottak. A bankértékek árfolyamai, a Credit Roman kivételével, lanyhultak. A biztosítási értékek és petróleumpapírok üzetelének. Az ipari papírok árfolyamai emelkedő irányzatot mutatnak. A fixkamatozású értékek közül a Renta Improprietarirei változatlanul 40, a Stabilizarea fél ponttal 51 és félre emelkedett, a Desvo'tarea változatlan, az Inzestarea fél ponttal 56-ra lanyhult, az adóponok árfolyama 28 és fél. A bankértékek közül a Banca Nationala 25 ponttal 4675-re emelkedett, a Momaneasca 5 ponttal 320-ra lanyhult, a Credit Roman 20 ponttal 270-re emelkedett. A Romcomit 205, az Albina 185. Credit Industrial 615. A biztosítási értékek árfolyamai változatlanok. Dacia Románia 950, Asigurarea Romaneasca 375. A petróleumértékek közül a Steara Romana 15 ponttal 460-ra, az Astra Romana 30 ponttal 965-re szilárdult, az I. R. D. P. 74, Concordia 425. Az ipari értékek közül a Resita 10 ponttal 590-re, a Tramvai Bucuresi 60 ponttal 2670-re szilárdult, a Letea 10 ponttal 715-re lanyhult, a Mica 20 ponttal 1750-re emelkedett.

Uj hivatalos devizakurzusok. A Banca Nationala az olasz lira beváltási árfolyamát 8.80-ról 8.15-re szállította le. A német márkát a jegybank úgy magánosok, mint kereskedők számára 48 lejes kurzuson fogja eladni, a 44 százalékos prémium felszámítása nélkül. Csak a d'ákok fognak a márkaváltás után 5 százalékos prémát fizetni.

Pusztító ciklon a Bahama szigetecsoporton. Londonból jelentik: Hatalmas ciklon elpusztította a Bahama-szigetecsoport Bimini szigetének majd összes épületeit. A sziget 600 lakosa hajléktalan.

A lordok házában megnyitott a nemzetközi kereskedelmi konferencia. Londonból jelentik: A lordok házában ülésformában tízenhárom nemzet reprezentánsainak részvételével megnyitott a nemzetközi kereskedelmi konferencia. A kereskedelmi konferencia az árucserreforgalom felszabadításáról és a pénzügyi megszilárdításának lehetőségéről tárgyal.

A román repülők Athénben és Ankarában. Athénből jelentik: A görög fővárosban látogatást tevő román pilótáisztek tegnap a légügyi minisztériumban voltak audiencián, majd megkoszorúzták az esmeretlen katona srját. A lapok szimpátiával fogadják a román repülőket, akiknek látogatását a román-görög barátság újabb megnyilvánulásának tekintik. — Ankarából írják: A román repülők tegnap délután bejegyezték nevüket a köztársasági elnök vendégkönyvébe, majd sorra kihallgatáson jelentek meg Tevzi marsall nemzetvédelmi, Kiazim tábornok légügyi és Sukru Kaya helyettes külügyminisztereknél. A nemzetvédelmi miniszter Kemal Atatürk nevében az elnök aláírásával ellátott aranyórakat nyújtott át a repülőeknek. Este a légügyi minisztérium adott vacsorát tiszteltükre.

Főlöle
ni, ha viss
mult évi
lapok publi
nak szerke
építő munk
jisuv nő
városokra
zsidóinak
Egy eszter
másik néző
a számokh
elégzsik m
nem megál
sen kérdi:

— Hova
Palesztina,
az alap a
számára r

De ho
nyitlan ak
oldalairól
tünni, min
a negativ
ez a képn
más oldala
már és so
ban ma is
látunk, cs
ifjuságot,
ügyért f
ragyogó p
lyek száz
Ez a típus
rosoknak,
és csodálj
módon —
anyagát k
gaszult fog
delmes és
tiszünk.

A legsze
tok Tel-Av
fejlődik és
aranyasó v
delenség
zoti lárma
nyel a lak
és idegessé
lenség má
országból
rosból való
összetűzés
sekké faj
késő éjsza
gondolva
nyugolom
gusznak, b
rök lopások
retek, ame
A közössé
profit után
tünőbbek
nizmus ter
kezdődik.
utáni vadá
let hiányá
észrevehet
egy ciniku
vetelések
céljainak
gári szelle

Sokat b
gokról és
ujabb és u
földspekul
te, aki kés
ka rossz, p
lyeken —
Es az ilye
nél mindu
volt ez ré
szakában,
szélni, a r
ugyan más
Vagy pedig
rül ezeket
demések e

A régi
mű növek
és a krízis
kijelenti:
ez bizony
Bizonyo

Aranyásás, vagy telepítés?

A palesztinai zsidó élet mai árnyoldalai és veszedelmes pontjai. A zsidó hispolgár Palesztinában kompenzálja magát galuti elnyomatásáért és a sok megaláztatásért

Tel-Aviv, szeptember közepén

Főlölesleges volna nagy hangon beszélni, ha visszapillantást vetünk Palesztina múlt évi fejlődésére. A palesztinai héber lapok publicistái és a világ zsidó lapjainak szerkesztői joggal mutatnak rá az építő munka hatalmas fejlődésére, a zsidó jásuv növekedésére, a megnagyobbodott városokra és az új településekre, a világ zsidóinak egyetlen menedékhelyére, stb. Egy esztendő lezárásánál azonban van egy másik nézőpont is, melynek kevés köze van a számokhoz és a méretekhez, mely nem elégzik meg magával a növekedéssel, hanem megáll az idő fordulójánál és csendesen kérdezi:

— Hová? Merre?

Hogyan néz ki ez a megnagyobbodott Palesztina, milyen szellem él benne, milyen az alap, amelyet itt a jövőző társadalom számára raknak le, milyen a minősége?

De hogy elkerüljük a félreértéseket, nyitán akarunk beszélni Palesztina árnyoldalairól és talán egyeseknek ez úgy fog tűnni, mintha *tulzotlan* kihangsúlyoznánk a *negatív* momentumokat. Bizonyos, hogy ez a képnek csak egyik oldala. Vannak más oldalak is, amelyekről sokat beszéltek már és sokat beszélnek ma is. Palesztinában ma is sok bátorságot és heroizmust látunk, csendes, áldozatkész munkát, egy ifjúságot, mely nem pénzért, hanem egy ügyért fáradozik, ami mind együttvéve ragyogó példái egy bátor kezdetnek, melyek száz és száz hibát szárnyalnak túl. Ez a típusa azonban a telepeknek és a városoknak, közismert. Évek óta irnak róla és csodálják — olykor izéstellen és kinos módon — végnélküli előadások és tárcák anyagát képezi. Mi ezt elismerjük és vigasztal fogadjuk az uton, amelyet a veszedelmes és kedvezőtlen jelenségek között teszünk.

Sötét pontok

A legszembetűnőbbek ezek a sötét pontok *Tel-Avivban*, amely a legféltlenebbül fejlődik és erős terjeszkedésében olykor aranyásó városhoz hasonlít. Piszok és rendetlenség a szegényebb negyedekben. Tulzot láma, mely nagy erőfeszítéseket igényel a lakosok ideigétől. Udvariatlanság és idegesség a napi forgalomban. Türelmetlenség másokkal szemben, legyen az más országából való zsidó, vagy szomszéd városból való arab. Hangos civódások, kisebb összetűzéseknél, melyek gyakran verekedéskékké fajulnak. Zajos csoportok, melyek késő éjszakán trappolnak az utcákon, nem gondolva arra, hogy másoknak éjszakai nyugalomra van szükségük és megharagszanak, ha erre figyelmeztetik őket. Apró lopások és csalások. Nagyszabású igények, amelyeket később nem váltanak be. A közösségi érzet hiánya és vadászat a profit után. Ezek a vonások egyre szembetűnőbbek és mindezek fölött nagy levantinizmus terjeng, mely bábeli nyelvzavarral kezdődik, a kiabáló színek és külsőségek utáni vadászattal folytatódik és a mérséklet hiányával végződik, ami lépten-nyomon észrevehető. Ez a levantinizmus együtt jár egy cinikus beállítottsággal a cionista követelések irányában, a palesztinai közösség céljainak lekicsinylésével és az építő polgári szellem tagadásával.

Sokat beszélnek ma ezekről az adottságokról és a beszédre napról-napra adódik újabb és újabb alkalom. Egy friss eset a földspekuláció frontján, egy kézműves esete, aki későn szállítja munkáját és a munka rossz, protekció rendszer különböző helyeken — mindez alkalmat ad panaszokra. És az ilyen panaszoknál és beszélgetéseknél minduntalan felvetődik a kérdés: „Így volt ez régen is, a kolonizáció aranykorában, melyről nem tudtak eleget beszélni, a nélkülözések idején, akkor csakugyan más és valóban jobb volt a helyzet? Vagy pedig olyan szentséggel övezitek körül ezeket az időket, amelyek nem is érdemesek erre?”

A régi palesztinai polgár, aki látta a múlt növekedését, megélte a nehéz kezdet és a krízisek idejét, elgondolkozik és újra kijelenti: „Akkor tényleg jobb volt.” És ezt bizonyítani is tudja.

Bizonyos, hogy sohasem volt tökéletes

és hibátlan a helyzet. A telepítés első stádiumában, a heroikus időkben is elkövettek hibákat. Az évek sok mindent tanítottak meg Palesztinát ezen a téren és történelmi hamisítás volna, ha a kezdet Palesztináját csak rózsás színben és a mai Palesztinát csak sötét színben festenék meg. A dolgok magva azonban akkor tényleg más volt. Az *élsapatnak*, amely akkor törte keresztül magát, nagy forja van a *tömegeg* szemben, mely ma összezsúfolódik: az élsapat nem *magáért*, hanem egy *ügyért* dolgozott, *uttörőnek* érezte magát, aki *mások* számára készíti az utat, nem *profitért*, hanem egy *eszméért* dolgozott. Ebből a beállítottságból adódott egy tisztább levegő, az együvértartozás érzete, mely érdeklődés minden iránt, ami az országban adódik és éhség, láz, csalódások, rossz közigazgatás dacára — meglepőedtség. Tudták miért dolgoznak és miért fáradoznak.

És mert ezt tudják, helyeztek oly döntő súlyt a „palesztinai valóságra” ami alatt azt a különleges atmoszférát értették, mely az első csapatok és súlyos élettételeik összefüggéséből adódott. De a heroikus törekvés és a köztért volt odaadás mellett ennek a telepítésnek egy másik tulajdonsága is: a magától értetődő integritás. Lopások, csalások ismeretlen fogalmak voltak ebben az időben. Ki ismerte tíz évvel ezelőt a biztonsági kulcsot Tel-Avivban?...

A jelen „palesztinai valósága”

Ha a mai „palesztinai valóságra” mutatunk rá, a legtöbb esetben vállvonogatás-

A siker atmoszférája

A siker, a gyors, meglepő „égből hullott” siker nem teremt kedvező atmoszférát a közönség követelményei, a körültekintés, a közérdek szolgálatában való egyéni korlátozás számára. A tömegek akadályozzák a megfelelő szelekciót és nevelést. Megváltoztatják a szellemi levegőt. A középszerű ember számára meg van ma is a lehetősége annak, hogy magasabb vártára emelkedjék, ha látja, hogy környezete egy nagy műn dolgozik, mely minden erő megfeszítését igényli és ezért belső biztonságot nyer. De egy nem középszerű, hanem fejlettebb embertípus számára is nehéz az ellenállás, ha körszörű ezeket lát, akik a kereset után vadásznak és a pénzt hajszolják. A környezet hatását világosan láthatjuk a különböző palesztinai miliókban. Az az ifjúság, amely a *Hechalucban* nevelkedik és a mezőgazdasági telepítést tekinti céljának, elvetően reagál a városi kispolgárság ideáljaira és ma is azt a környezetet választja magáénak, amely ideológiájának megfelel, amely inkább az ügy szolgálatát, mint a személyes előnyt helyezi előtérbe és amely a köztért való munkán épül. A munkásság taborában is vannak széles rétegek és különösen a felsőbb rétegek között, akik benne élnek a prosperity áradatában és mégis a legjobb anyagot szolgáltatják a korlátolt anyagi haszon és a redukált standard társadalmá számára.

A gálut kompenzálása

De ha az aranyásó mentalitás terjeszkedésének egyik főoka a tömegbevándorlásban rejlik, úgy egy másik ok a *kritikátlan nacionalizmusban* található meg. Az a gáluti zsidó, aki legtöbbször szegyelet zsidó létét, itt az ellenkező végletbe esett. Itt ugyanis azt hiszi, hogy ami zsidó, az eo ipso jó. Önmagának hízleg, amikor az „első zsidó fürdőkadát” és az „első zsidó borotvapengét” hirdeti és magasztalja és agyonbeszéli magát és másokat az ő nemzeti kielégülésével. Ebben a folyamatban megérthető kompenzációját találjuk az évszázados elnyomatásnak, annak szükség-érzetét, hogy egyszer szabadnak érezze magát mindezen gátlásoktól, hogy tekintet és elővigyázat nélkül élhesse ki magát. Végre egyszer a „helyzet urának” érezheti magát ez a zsidó. Ebből az érületből fakad a hangos modor, melyről előbb szólottunk és amely a várost jellemzi és általában minden tulzás és tulkapás, amit különösen Tel-Avivban látunk. Ha két kocsis összeütközik, ahelyett, hogy felemelnék a lebukott

sal találjuk szemben magunkat, amely minden rosszal beéri, ami itt van és egyszerűen azt mondja: ez „palesztinai”. De jaj nekünk, ha ezek a jelenségek tényleg palesztinaiak lesznek!

Mi is történt? — A cionizmust siker koronázta. Olyan siker, amelyre az első cionisták nem is gondolhattak. És a kolonizációs országba, amelynek telepesei egy eszméért harcoltak, tömegbevándorlás özönlik, mely tömegbevándorlásban sok a profit-vadász, az álláskereső, akik cél nélkül usznak az árral és ez az áramlat elnyelés-vel fenyegeti az ideálista építést. Egy naiv jövevény mondotta nemrég: „Ha az ember még a gálutban van, mindent odaadna csak azért, hogy Palesztinába jöhessen. És ha már egyszer itt van, legszívesebben visszamenne.”

Hamis ez a felfogás, mint ahogy hiba volna a fenti jelenségeket is általánosítani. De van benne valami. Az utóbbi években elárasztották a külföldet tulzot képekkel a szerencse Palesztinájáról. A nehézségekről, azokról az adottságokról, amelyek Palesztinát még ma is *kolonizációs* országgá determinálják, mely telepeket és nem szerencse vadászokat, akik könnyen akar-nak pénzhez jutni, igényel — ezt csak mellesleg említették meg és gyakran teljesen el is felejtették. És amikor az emberek, akik ezeket a képeket ápolják magukban, a palesztinai valóságba települtek át, mely valóság még ma is kemény a tömeg számára, akkor nagy csalódás, sőt a becsapottság érzete tudal elő.

állatot, egymásra mérik ostoraikat és amilyen természetesen találják ezt, épp olyan érthetőnek tekintik, ha egy arabot Tel-Avivban megvernek, amivel természetesen csak az arab sajtónak szolgáltatnak anyagot a hecc-propagandához.

Védekezésre van szükség

A nyugodt szellemek, akik tudják, hogy ez a gáluti elnyomott zsidó kompenzációja, hajlandók minderről hallgatni és megvárni, amíg ez a jelenség is kitermeli a maga ellenhatását ellenkező irányban. Nyugodtan nézik mindezt és tudják, hogy muló jelenséggel állanak szemben, melyet egy másik fejlődés fog követni. Mások viszont azt hiszik, hogy a krízis, mely egyszerű csak beköszönt, fog tisztító munkát végezni minden irányban. A krízis azonban nagyon is drasztikus eszköz lehet ebben a tekintetben, amire nem jó építeni. Azzal sem elégedhetünk meg, hogy meg-

értjük a prosperity negatív jelenségeinek okait és ezzel a megértéssel be is érjük. Ha arról volna szó, hogy a telepítés mellett aranyásás is folyik, talán be lehetne érni ezzel. Akkor azonban, amikor az aranyásás mentalitása a telepítés mentalitását fenyegeti és azt tulszárnyalni készül, itt az ideje, hogy mindazok, akik a telepítés hívei, minden erejükkel védelmi állásba helyezkedjenek.

A munka célja

Kolonizáció és aranyásás mindig egymás mellett jártak. Hatalmas területek, amelyek előbb az aranyásókat vonzották, később telepes országok lettek és telepítési területek igen gyakran aranyásó táborokká alakultak át. A palesztinai telepítés azonban kivétel a történelemben, mint ahogy a zsidó történelem is bizonyos mértékben kivételt jelent a világ eseményeinek sorában. Palesztina telepítésével a *zsidó nép reneszánsza* kell, hogy együtt járjon. Az első uttörők kísérleteiből nagy mü emelkedik ki, mely alapján változtatja meg a mi munkánk karakterét. Az egyesek álomországából a tömegek menedékhelye lett. És senkiesem meri ma lebecsülni ezt a menedékhelyet. De amit a cionista mozgalom maga elé tűzött, több volt, mint egy menedékhely. De a kritikus szemlélőnek úgy tűnik, mintha a menedékhely valóságának egykedvű és nemtörődöm elfogadása magát a mentőszigetet is veszélyezteti. Abban a pillanatban, amikor embereket Palesztinába hozunk, a munkát még nem végeztük el. Akkor kezdődik csak tulajdonképpen. Kezdődik a harc gazdasági biztosításáért, beilleszkedésért az új-jáépülő egészbe és gyermekei nevelésért. Nem megmentettek összezsúfolása a cél, hanem az új zsidó palesztinai polgár. Ez a fogalom: palesztinai polgár, talán sápadtnak tűnik, de magában foglalhatja mindazt, ami egy közös lét egészséges alapját képezheti: polgári szellemet, a szögjobb értelmében, közreműködést a közös feladatokban, a közös célok tudatát és szem előtt tartását, szellemi színvonalat, stb. Ez a szellem egészséges telepeket teremt és nem aranybányászokat.

Ami Palesztinában ma a legfontosabb, a helyzet tényleges felismerése. A felismerés után kell, hogy kezdődjék a *harc* ama vállvonogató szellem ellen, mely elfogadja azt, ami rossz, azon a címen, hogy az palesztinai és ebbe az állapotba jól, vagy rosszul igyekszik beilleszkedni. És ha ez a harc minden fronton megkezdődik, az utcákon, az iskolákban, az üzletekben, a közigazgatásban, akkor fel fog ráközdní azoknak nagy tömege is, akik ma még egykedvűen és érdektelenül félre állanak. Érezni fogják, hogy az érteletes telepítés többet ér, mint a napi aranyásás, mely holnap esetleg semmivé foszlik. A zürzavarból rend, a menedékhelyből egy növekedő közös lét fálai fognak kiemelkedni. (g. l.)

Károly király jelenlétében a külföldi autósok egész sora vesz részt az idei feleaci heggyversenyen

Ötvenszázalékos vasuti kedvezmény a vidéki érdeklődőknek

Cluj, október 1. Az évenként szokásos feleaci hegyi nemzetközi autóverseny ezidén is az eddigi fényes keretek között kerül lebonyolításra. A nagyszabású, külföldön is visszhangot keltő autóversenyre ezidén is eljön Károly király, mint aktív versenyző itt lesz Miklós herceg is, valamint a nemzetközi autóvilág számos kiválósága.

Emeli a verseny jelentőségét az a tény, hogy a vasut a verseny alkalmából az ideutazóknak október 3-tól 7-ig ötvenszázalékos kedvezményt engedélyezett. A kedvezményes tarifa azonban a gépek szállítására is vonatkozik. A vasuti kedvezmény, az expresszvonatokat kivéve, az összes vonatokra érvényes, amelyet a versenyrendezés igazolványa alapján lehet érvényesíteni.

A versenyre eddig a következők jelentették be részvételüket: Hans Stuck von Villez, világbajnok Auto Union, Ippolito Berrone (Olaszország) Masserati, Zdenek Pohl (Csehszlovákia) M. G. Magne'tti, Hartmann László (Magyarország) Masserati és Miss Ellison (Anglia) Bugatti Grand Prix.

A román versenyzők közül a legjobbak vesznek részt: Iorgu Ghica herceg, Barbu Neamtu mérnök, Misu Sontag, Berlescu ez-

redes, Cristea, Moccia mérnök, Carp mérnök, Marius Sirlican stb.

A díjak a következők: 1. Az A. C. R. G. C. feleaci rekord kupája.

2. Öfensége Miklós herceg kupája.

3. Az A. C. R. R. kupája. A legjobb helyezett bármelyik román Automobil Club tagja nyeri.

4. Az A. C. R. G. C. kupája a legjobb román versenyzőnek a sportkaegóriában.

6. Az Universul kupája hőlgyek részére.

7. Minden versenyző emlékérmét kap. Pénzdíjak: Versenykategóriában: I. díj 30.000 lej, II. díj 20.000 lej, III. díj 10.000 lej. Sportkategóriában: I. díj 20.000 lej, II. díj 10.000 lej, III. díj 5000 lej.

A feleaci autóverseny eddig bejelentett versenyzői s értékes díjai révén sportjelentőségen túl ezáltal is érdekes látványosságnak ígérkezik.

— Roosevelt a coloradói gátművek felavatásánál. Newyorkból jelentik: Roosevelt elnök Nevadában résztvett a Colorado folyó óriási gátművének felavatásán. A mü négy és fél évig épült s 165 millió dollárba került.

Német-olasz vezetés alatt álló ötös szövetség van alakulóban a francia-angol-orosz-kisantant blokkal szemben

Gömbös berlini útja után Schuschnigg-gal egyetemben Mussolinihez utazik

Berlin, október 1. Az az izgalom, amely a nemzetközi politikában Gömbös Gyula magyar miniszterelnök keletporoszországi vadászkirándulása és berlini tanácskozásai miatt keletkezett, egyáltalában nem ül el, sőt egyre idegebb és idegebb hangulatot teremt. A nagy feszültségben most már Róma is beleszól és egész őszintén feltárja, hogy Gömbös Gyula azért utazott Berlinbe, hogy ott Olaszország és Németország közeledéséről tárgyaljon. Ha az olasz sajtó ilyen nyíltan és félre nem mérthetően ír, akkor erre az „indiszkrécióra” Mussolini engedelmet adott. Az olasz lapok egyébként nemcsak azt írják meg már, hogy Gömbös olasz megbízásból tanácskozik Berlinben, hanem azt is közlik, hogy Gömbös Gyula berlini útja után Rómába is ellátogat, ahol személyesen számol majd be Mussolininek arról, hogy mit végzett Berlinben. E jelentések szerint Gömbös Rómában már Schuschnigg osztrák kancellárral együtt jelenik meg Mussolini előtt.

A nyugati diplomácia most már tisztán látja, hogy a francia-angol összefogás válszaként Mussolini kialakítja a német-olasz-osztrák-magyar-lengyel szövetséget. Pillanatnyilag ennek a szövetségnek nem lenne támadó célzata és Mussolini azt egyelőre csak arra használna fel, hogy az olasz anyaországot ezzel az összefogással biztosítsa és védje addig, amíg seregei Kelet-Afrikában — végeznek. Természetesen nem lehet tudni, hogy ennek a szövetségi szerződésnek megfogalmazásakor vajjon szövegeznék-e olyan kötelezettséget is, amely meghagyná a szövetséges-társaknak hogy amennyiben az olasz anyaország ellen más hatalmak támadó hadjáratot nem irdítanak, hanem azt csupán gazdasági zár alá veszik, kötelesek-e a szövetségesek az az idegen állam, vagy államsoportok ellen retorzióval élni. Egy ilyen paragrafus beiktatása azt jelentené, hogy amennyiben az angol érdekelttség blokádt alá veszi az olasz-anyaországot, úgy az ellentábor ugyancsak gazdasági elzárkózásra kényszerül az angol államszövetséggel szemben. Ez a merev retorziós rendszer természetesen előbb több európai háborúra is vezetne.

Egyelőre a szövetségnek ezek a mélyebb és melegebb kapcsolatai csak találgatások. Addig, amíg Gömbös és Schuschnigg Rómában meg nem egyeznek és e megegyezés nyomán a végleges ötös összefogás meg nem történik, a szövetség végcélját és kötelezettségeit illetőleg biztosat tudni nem lehet.

Gömbös egyébként még ma is folytatja berlini tárgyalásait. Tegnap Hitlerrel Neurath külügyminiszterrel és a hadsereg parancsnokkal, Blomberg tábornokkal tanácskozott. Ma Schacht gazdasági diktátorral, Kerri miniszterrel és Ribbentrop állandó meghatalmazott miniszterrel tárgyal.

Berlini jelentések szerint a német főváros népe Gömbös Gyulát mindenütt, ahol mutatkozik, meleg tüntetéssel fogadja.

○ A magyar sajtó Gömbös berlini útjához

és az egész szövetségi kérdéshez nem fűz még kommentárt. A várakozás álláspontján áll és nem akar idelött véleményt mondani. Az egyetlen komoly tényező, aki a kérdésben szavát hallatta, Eckhardt Tibor volt, aki vasárnap Kiskunszentmártonban egy négyülésen szólalt fel. Beszédében mindenekelőtt bejósolta, hogy Gömbös Gyula és kormánya, valamint az egész mai magyar rendszer ez év őszén feltétlenül megbukik. Addig, amíg ez a bukás be nem következik: — mondotta Eckhardt — nem akarja Gömbös Gyula „kivonatkozása ténykedéseit” kritika tárgyává tenni.

— Ha miniszterelnök — mondotta Eckhardt — külföldi útján csak „vadászik”, akkor is a nemzet egészét képviseli és ezért nem szólhatom meg. De ne felejtse el Gömbös Gyula, hogy minden külföldi ténykedéséhez, még a „vadászatához” is ko-

MÁR CSAK 8 NAPIG TART

Bucurestibe költözés miatt

FISCHER

ÜVEGUDVAR, CLUJ

MÁR CSAK 8 NAPIG TART

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetítő a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Beárulhat textil, konfekció, kötöttáru üzletbe, külön cipőgyári lerakattal, bányaváros legforgalmasabb helyén ügyes kereskedő 200,000 lej tőkével. Biztos egzisztencia. Megkeresések „Szombat zárva” jellegre a kiadóba.

Szülők! Az iskolai év kezdetével védjük gyermekeink egészségét a kellemesen illatosított „Senlasio” fertőtlenítő szappannal.

Négy szoba és összes mellékhelyiségekkel álló komfortos modern másodemeleli lakás Str. Saguna 5 alatt november 1-re kiadó. Értekezni Str. Regina Maria 40.

Tisztviselő, iskolásleány vagy iskolásfiú teljes ellátást kaphat zongorahasználattal, esetleg zongoratanítással. Özv. Berger Antalné Oradea, Str. Xenopol 5.

Kitűnő alkalmi vétel. Erős alkatra való, jó karban levő női nutriabunda rendkívül jutányos áron eladó. Erdéklödni Cluj, Str. Universitatii 8. Laptaria.

Stingl-zongora sürgősen eladó. Iuliu Maniu 6. I. 2.

Gimnázisták tanítását elvállalja zsidó tanár-nőjelölt, koszt és lakás ellenében is. Cim kiadóban.

Belvárosi kertés villában különbejáratú, elegánsan butorozott szoba kiadó. Strada Gojdu 5.

Finom kivitelű dió teleháló, kombinált szekrény, egyszemélyes rökamie eladó. Butor-szalmában bármilyen megrendelést vállalok. Műasztalos, Str. David 3.

Kiadó két szoba, konyha, fürdőszoba nov. 1-re. Str. Bucovina 16.

Házvezetőnői állást keres 35 éves zsidó nő vallásosabb családnál. Bejárónőnek vagy kúszólónőnek (bodegában vagy vendéglőben) is elmenne. Megkeresések Lázárné, Str. Mărăsesti 73.

Butorozott szoba kiadó, különbejáratú. Ugyanott francia, német nyelvtanítás olcsón. Calea Oaseanu 9.

Elegánsan butorozott szoba különbejáratú fürdőszobahasználattal, esetleg teljes ellátással kiadó. Cim: Str. Andrei Muresan 11. I. emelet.

Egy kifutó fiút vagy leányt azonnal felvesszünk. Inkasszóra és helyi üzletszerzésre alkalmas egyént keresünk. Erdélyi Szemle kiadóhivatala, Str. Baba Novac 2.

Külföle butorok, egy teleháló, képek, kézimunkák, szőnyegek eladók. Cal. Victoria 43, földszint jobbra első ajtó.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Viki Solymosán Magdával és Kovács Györggyel, nagyon olcsó helyárrakkal

A múlt év legnagyobb vigjátéksikere, Abraham Pál és Bónyi Adorján Vikije csütörtök délután 5 órakor szerepel újra a színház műsorán nagyon olcsó helyárrakkal.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szerda, fél 9: Százhuszas tempó. (Rendes bérlet.)

Csütörtök d. u. 5: Viki (Nagyon olcsó helyárrakkal, Solymosán Magda és Kovács György felléptével.)

Csütörtök este fél 9: Százhuszas tempó.

Péntek d. u. és este: Tanács 120 tagu revütársulatának előadása, páratlanul gazdag műsorról, világhírű párizsi számokkal.

Szombat d. u. 4: Ifjúsági előadás, kizárólag az iskolák részére: I. Új ház a régi helyén. — II. Liliom. (Kovács György vendégfelléptével. Julika: Fényes Alice. Ficsur: Tompa Sándor.)

Szombat este 9: Aki mer, az nyer. (A budapesti operett-szezon legnagyobb sikere, a teljes operett-együttes bemutatkozása. Ragyogó kiállításban, a legújabb, modern táncok bemutatásával. Premier-bérlet 3. sz.)

Vasárnap d. e. 11: Dörmögő Dömötör. (Gyermekelőadás, nagyon olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap d. u. 3: Ma éjjel szabad vagyok. (Nagyon olcsó helyárrakkal. Solymosán Magda és Kovács György felléptével.)

Vasárnap d. u. 6: Százhuszas tempó.

Vasárnap este 9: Aki mer, az nyer. (Rendes bérlet.)

Hétfőn és a következő napokon: Aki mer, az nyer.

ROMÁN OPERA MŰSORA
Szezonnyitás.

Szerda, október 2: Kísértetek. Premier. Az Opera szezonnyitó előadása.

Péntek, Október 5: Kísértetek (Iskolai matiné)

Vasárnap, október 6: Denevér (Matiné.)

Hétfő, október 7: Carmen.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:
Ma szerdán premier. Az egész világ nevet, dalol és szeret.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Káprázatos műsor: I. Lehár Ferenc: Vig özeveg. Maurice Chevalier, Jeanette Mac Donald, II. Vihar az óceán felett. Repülődráma. John Barrymore, Lionel Barrymore, Helen Hayes, Robert Montgomery, Clark Gable, Myrna Loy. Helyárak: 7 és 10 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

Amerika éposza

Írta: ADAMS.

Az Újvilág drámaian megrázó története. 400 lap vászonkötésben. Lej 158.— LEPAGE-nál, Cluj. Postán utánvétellel. Kérje az új könyvszenzációk jegyzékét.

I. Silone: Fontamara

A Marsica földhöztapadt parasztjainak, akikre Mussolini büszke, mert csak egyszer esznek naponta, színes éleleírása a fasizmus uralma alatt.

Ára 60 lej

Kapható az Új Kelet könyvosztályában.

Gancz Ábrahámné kóser szakácskönyve ismét kapható

az Új Kelet könyvosztályánál

Ára 180 lej

PHILO LEXIKON

1935 Handbuch des jüdischen Wissens

800 hasáb, 250 képpel, 40 képtábla és térkép 240.— lej.

LEPAGE-nál Cluj

Kérjen ingyen „Judaica” jegyzékét.

SZERDA
SZÁZ
Az Orsz
Str. Saguna
szerdán, ok
között dr K
— Mária
Bucurestiből
zett Hohen
királyné nő
kiséri. A v
laknak. Né
vendégeivel
pig maradó
külföldi
— Inculc
hogy miért
ostromálap
cúlet levelet
közli azokat
a kormány
potról és c
ben tartott
párt elnöke
mellékeli M
szövegét.
Ak
— Ujra é
Belgrádból
el, hogy a
téték merül
rendeletek k
mánytárszerv
— Hitler
Berlinből jel
berg és Fra
ben Königs
nemzeti rub
— De V
lenik: De V
ba érkezett
Dublin felé.
mondani val
zetről.
— Nehéz
gyakori f
gyomorműk
mas végbél
előesés, poi
életet nehéz
pohár term
vizet.
— Elkesz
curesből je
vezérkar fő
gyakorlatok
véget bem
verek legf
lesz bizva.
Tatarescu,
seini. Jelen
attasék is.
— Tíz k
tek meg k
A közigazg
budapesti h
lasztásainak
zottság eln
bizonyosodo
le a választ
ték szavaza
viselő elvesz
— Nehéz
főtépítése k
vetségi pal
zottság a n
zés helyzet
Eszerint a
mérnökök é
merültek é
tervezett m
halaszított
a könyvtár
tást szenved
millió dollár
amelyet mo
nem lehet
január első
sabb részét

SZÁZHUSZAS TEMPÓ szerdán, csütörtökön és vasárnap 6-kor SZÁZHUSZAS TEMPÓ

HIREK

Az Országos Zsidó Párt Cluj-i Igazgatóságának

Str. Seguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában szerdán, október 2-án délelőtt 1/2-1/2 óra között dr. Kohn Ottó tart inspekción.

Mária királyné nővére Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Ma a fővárosba érkezett Hohenlohe Alexandra hercegnő, Mária királyné nővére. A hercegnőt egyik leánya kíséri. A vendégek a cotroceni palotában laknak. Néhány nap múlva Mária királyné vendégeivel Balceba utazik, ahol egy hónapig maradnak, majd meglátogatják az ország különböző vidékeit.

Incuieț levélben közölte Mihalacheval, hogy miért nem mondhat le a kormány az ostromállapotról. Bucurestiből jelentik: Incuieț levelet intézett Mihalachehoz, amelyben közli azokat az okokat, amelyek miatt a kormány nem mondhat le az ostromállapotról és cenzuráról. Maniunak utóbbi időben tartott beszédeivel foglalkozik. A nemzeti parasztpárt elnökének meggyőzése végett Incuieț mellékelte Maniunak Cut-on mondott beszéde szövegét.

Aki mer az nyer

Újra átszervezik a jugoszláv kormányt. Belgrádból jelentik: Olyan hírek terjedtek el, hogy a tegnapi minisztertanácsban, ellentétben merültek volna fel bizonyos törvényrendeletek körül. A hírek szerint újabb kormányátrendezésre lehet gondolni.

Hitler és Blomberg Königsbergben. Berlínből jelentik: Hitler kancellár von Blomberg és Fritsch hadügyminiszter kíséretében Königsbergbe érkezett, ahol hatalmas nemzeti ruhába öltözött paraszttömeg fogadta.

De Valera Londonban. Londonból jelentik: De Valera Genfből az angol fővárosba érkezett, majd azonnal folytatta útját Dublin felé. Kijelentette, hogy nincs semmi mondanivalója az angol-ír gazdasági helyzetéről.

Nehéz székülésben szenvedők, akiknek gyakori fejfájás, mellnyomás, szívdobogás, gyomorműködési zavarok és különösen fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, előesés, polipus, sipoly, szűkület — teszik az életet nehezzé, igyanak reggel és este negyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

Elkészült az őszi manőverek terve. Bucurestiből jelentik: Samsonovici tábornok, a vezérkar főnöke elkészítette terveit a hadgyakorlatokra. A tervet most hozzájárulás végett bemutatja az uralkodónak. A manőverek legfőbb irányítása Manu tábornokra lesz bízva. A kormányt a hadgyakorlatokon Tatarescu, Bojan és Caranfil fogják képviselni. Jelen lesznek az összes külföldi katonai attasék is.

Tíz képviselői mandátumot semmisítettek meg Budapesten. Budapestről jelentik: A közigazgatási bíróság megsemmisítette a budapesti harmadik kerület legutóbbi választásainak eredményeit. A választási bizottság elnökét és két tagját, akikről bebizonyosodott, hogy szabálytalanul vezették le a választásokat, 3 hónapra felfüggesztették szavazati joguk gyakorlásától. 10 képviselő elvesztette mandátumát.

Nehézségek az új népszövetségi palota fölépítése körül. Genfből jelentik: A népszövetségi palota építkezését irányító ötös bizottság a napokban tett jelentést az építkezés helyzetéről a Népszövetség főtákarának. Eszerint a palota belső berendezése körül a mérnökök és a bizottság között ellentétek merültek föl, ami miatt a szeptember elsejére tervezett megnyitás jó néhány hónappal elhalasztódott. A dollár értéksökkenése miatt a könnyűárúipar tétő alá hozatala is halasztást szenved. Rockefeller tudvalevőleg két millió dollárt adományozott a könyvtárra, amelyet most már a tervezett bőkezűséggel nem lehet fölépíteni. Azt hiszik, hogy 1935 január elsején a népszövetségi palota fontosabb részeit már használni lehet.

Nyolc ember lelke halálát egy csikági tüznél. Londonból jelentik: Csikágóban háromemeletes bérházban történt robbanás nyomán keletkezett tüznél nyolc ember tűzhalált halt, nyolcan pedig súlyos állapotban kerültek kórházba.

Felfedezték Kolumbusz Kristóf naplóját. Párizsból jelentik: A Le Matin moszkvai táviratot közöli, amely szerint Kargopol város irattárában felfedezték Kolumbusz Kristóf személyi naplóját, amit 1492 augusztus 3-án Diego fiának ajánlott.

Egy svájci tudós leküzdötte a tuberkulózist. Londonból jelentik: A tuberkulózist véglegesen sikerült leküzdenie Henry Spaethinger svájci tudósnak, aki még 1922-ben felfedezett széruma által immunizálni tudja a teheneket.

Moszkvában megkezdtek az élelmezési cikkek jegy nélkül való eladását. Moszkvából jelentik: A Tass-ügynökség jelentése szerint megkezdtek az élelmezési cikkek élelmezési jegy nélkül való eladását. Az eddigi üzleteken kívül számos új üzlet nyílt meg. Az árakat leszállították. Nagy a kereslet minden árucikk iránt.

Lindbergh megnézte Godard világűr-rakétáját. Newyorkból jelentik: Lindbergh ezredes meglátogatta az újmexikói lakatlan területen világűr-rakétával kísérletező Godard feltaláló telepét s bemutatatta magának a modelleket. Lindbergh nagy érdeklődéssel hallgatta meg az eddigi eredményekről szóló beszámolót, majd elhagyva Újmexikó területét, kieszaközött a feltalálónak nagyobb összegű anyagi támogatást, hogy elkészíthesse száz kilométer magasságra beállított rakétáját, amelybe önműködő mérőműszereket fognak beépíteni a hőmérséklet, az éter összehúzóere és a kozmikus sugárzás mérésére.

Aki mer az nyer

A kínai kaszárnyákban japánellenes röpiratokat terjesztenek. Tokióból jelentik: A japán konzul tiltakozását jelentette be Hu-Peh tartomány kormányzójának, hogy a kínai kaszárnyákban japánellenes röpiratokat terjesztenek. Hét japán ágyunaszád utban van Hankeu felé.

Öhlmacherné, Hellmann Magda, okl. francia nyelvtanár, tanításait megkezdte. Lakása: Str. Călugărețelor 1. Erzsébet fürdő udvarán.

Régészeti kongresszus Cernautiban. Cernautiból jelentik: Tegnapi kezdte a harmadik régészeti és érmetani kongresszus. A megnyitó beszédet Nistor miniszter mondotta. A kongresszuson számos bucaresti és vidéki delegátus vett részt. A felszólalók, Sauciu Saveanu, Andriesescu professor, Const. Moisil, a társaság elnöke, méltatták a régészet fontosságát az ország és a világ történelmének szempontjából. A kongresszus munkálatai folyamatban vannak.

Mihai vajda iskolája. Sinaiából jelentik: Tegnapi reggel ünnepélyes keretek között megnyílt Mihai vajda és osztálytársainak új iskolai éve. Jelen voltak Traian Grigorescu ezredes, Palangeanu ezredes és a tanárok. Az előadásokat a Peles-kastélyban fogják tartani, amíg az uralkodó székhelyét Sinaiában tartja.

Négy francia repülőgép lezuhant Párizsból jelentik: Versailles környékén és a Maas völgyében vasárnap négy francia katonai repülőgép zuhant le. A gépekben ülők közül négyen ejtőernyő segítségével megmenekültek, egy meghalt, egy pedig a campignei erdőben, ahová a szél az ejtőernyőt elvitte, eltűnt.

35 embert ölt meg a havannai orkán. Havannából jelentik: Cenfuegos vidékén az orkán 35 emberéletet pusztított el és 150 súlyos sebesültje is van a katasztrófának. Cenfuegos város házainak fele megrongálódott. A kár sok millió dollár.

Mircea Djuvara a népszövetségi ligák alelnöke. Genfből jelentik: A népszövetségi ligák nemzetközi uniója tegnapi egyik alelnökévé Mircea Djuvara román delegátust választotta meg. A Romániát közvetlenül érintő kérdést, Bulgáriának panaszát a cadrilateri iskolai rendszer miatt, visszavonták.

Tánase és a rendőrség. Sokszor kényelmetlen volt a közönségnek az a tolongás, amely Tánase előadásainak zavarta a nyugodt közlekedést. A cluj rendőrség most előrelátó és okos intézkedésekkel biztosította, hogy a nagy román komikus október 4-iki pénteki előadása alkalmával a Magyar Színház előtt ne legyen több olyan tolongás, mint máskor szokott lenni, ezért külön bejáratot is létesítettek, amely egyszerűsíti az ellenőrzést és könnyűvé, gyorsá teszi a bejutást a színházba. Legegyeszerűbb azonban, ha mindenki megváltja előre a jegyét és nem veszt a jegyváltással időt a színházi pénztárnál. Jegyek elővételben a Színházi Ügynökségnél Piata Unirii és a „Memento” irodánál Str. Regina Maria 16 kaphatók.

Aki mer az nyer

Repülőösszeállítások a német hadgyakorlatokon. Berlinből jelentik: Csak most derült ki, hogy a múlt heti Warnemünde tartott hadgyakorlatok alkalmával két bombavető repülőgép összeállítások a levegőben. 5 pilóta vesztette életét. Másik két vadászgép szintén összeállítások a sűrű ködben. A gépek pilótái szintén meghaltak.

L. Hellmann Klára tornatanítását október 1-én ismét megkezdte. Gyógytorna, Menzendorf és ritmica. Str. Călugărețelor 1. Erzsébet fürdő udvarán.

Légi akrobatikát fognak bemutatni az egész országban. Bucurestiből jelentik: A román Aeroklub kezdeményezésére az ország számos részében légi akrobata bemutatókat fognak tartani Bazu Cantacuzino részvételével.

התאחדות ימי תרומת ישראל

ח'יפ'ה

PALESTINE MARITIME LLOYD Ltd.

HAIFA

Az első Zsidó Tengerhajózási Társaság hajóinak nyári menetrendje:

Indul Constanțăból:

Har Carmel	október 10
Har Zion	október 17
Har Carmel	október 25
Har Zion	november 3
Har Carmel	november 10
Har Zion	november 20

Jegyárak:

Constanța—Haifa

I/a osztály	Lei 6000
I/b osztály	Lei 5000
II osztály	Lei 4000

Constanța—Haifa és vissza

I/a osztály	Lei 9000
I/b osztály	Lei 8000
II osztály	Lei 7000

Jegyeket kibocsát és mindenemű felvilágosítással szolgál:
Az erdélyi, bánáti, magyarországi, csehszlovákiai, jugoszláviai vezérképviselet:

ÚJ KELET utazási osztálya
Vidéken az Új Kelet fiókiadóhivat alai és tudósítói szolgálnak felvilágosítással.

Tüz Moreniben. Moreniből jelentik: Tegnapi délután 15 órakor tűz ütött ki az Unirea társaság rávadi szivattyúüzemében. A tűz felrobbantott egy motort. Néhány pillanat alatt az egész épület lángokban állott. Ion Stroilescu szerelő súlyos sebeket szenvedett. A kár meghaladja a félmillió lejt.

Földalatti menedékhelyet épít a Vatikán légítámadások ellen. Vatikánvárosból jelentik: Jelenleg földalatti menedékhelyet építenek a Vatikánban, ami nemcsak embereket fog megvédeni a légítámadásoktól, hanem műtárgyakat is. Felmerült a kérdés, vajjon légi támadás esetén a semleges Vatikánváros eloltja-e villanylámpáit, nehogy elősegítse a Rómát bombázó repülőgépek tájékozódását. A katakombák szintén kitűnő védelmet nyújtanak, de a laternai békeszerződés folytán a Vatikánhoz tartoznak, ezért az oda menekülő olasz katonákat is kellene fegyverezni.

Nem marad el a tanerők előléptetése. Bucurestiből jelentik: Dr. Anghelescu közoktatásiügyi miniszter kijelentette az újságíróknak, hogy nem felel meg a valóságnak az a hír, mely szerint a tanerők előléptetésétől eltekintenek. Amíg én leszek a miniszterium élén — mondotta Anghelescu —, a tanerők biztosak lehetnek abban, hogy törvényes jogaik tiszteletben lesznek tartva.

Fej-, váll- és ágyék-reumáái, ischiásnál, idegfájdalmaknál, szaggatásnál és zsábnál a természetes „Ferenc József” keserűviz rendkívül hasznos házaszer, mert korán reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja és méregteleníti.

A pénzügyminiszter újra Párizsba utazik. Bucurestiből jelentik: Lehetséges, hogy a pénzügyminiszter egy hét múlva újból Párizsba utazik a Franciaországgal kötendő szerződések perfektuálása végett.

Száznegyven volt román hadifogoly akar repatriálni Oroszországból. Bucurestiből jelentik: A külügyminiszterium közbenjárta 140 volt román hadifogoly érdekében, hogy a Banca Natională repatriálásukhoz szükséges devizákat megkapják. Száznak közülük meg vannak a szükséges anyagi lehetőségei a repatriálásra.

Aki mer az nyer

Egy sorsüldözött ember kérése. Teszler Léb cipész (Cluj, Str. Măclarul 6) a legnagyobb bajba került. Műhelye teljesen leégett, ruhái is odapusztultak, munkához még mindig nem tudott jutni és így családjával együtt a legnagyobb nélkülözésnek van kitéve. Felesége súlyos beteg és a szerencsétlen család éhezik. Könyörüljünk rajtuk és juttassunk hozzájuk pénzbeli és természetbeni adományokat.

Belga-német szénkiviteli megállapodás. Brüsszelből jelentik: Német-belga megállapodás létesült a Belgiumba kivitelre kerülő szénzállományok ügyében. A megállapodás kedden már életbe lép s érvénye 1936 március 31-ig tart.

Eupen és Malmédy körzetében is népszavazást rendeznek a németek. Londonból jelentik: A Daily Express szerint a német-belga tárgyalásokon megállapodás jött létre Eupen és Malmédy körzetében rendezendő népszavazásra vonatkozóan. A belga kormány gazdasági engedmények ellenében ment bele a népszavazás kiadásába.

Zenekari próba. A Goldmark zsidó zenekar vezetősége közli, hogy ma, szerdán este 9 órakor az első hegedűsök, holnap, csütörtök este a másodhegedűsök és brácsások próbát tartanak a szokott helyen.

A walesi herceg a francia köztársasági elnökkel. Párizsból jelentik: A walesi herceg Rambouilletbe utazott, ahol Lebrun köztársasági elnök vendége ebéd. A francia kormány több tagja is hivatalos az angol trónörökös tiszteletére rendezett ebédre.

Magyarország megszakította kölcsöntárgyalásait a külföldi pénzügyekkel. Budapestről jelentik: Tegnapi megszakították az ezeltől néhány nappal megkezdett tárgyalásokat a francia, svájci és holland pénzügyi intézetek képviselőivel, akik rövidlejáratu kölcsönöket folyósítottak Magyarországnak.

Amerikába megy az arany. Newyorkból jelentik: Az utóbbi három hét folyamán Amsterdamból, Párizsból, Londonból mintegy 200 millió dollár értékű arany érkezett az Egyesült Államokba.

UJ KELET Legújabb hírek

Japán válasza Anglia jegyzékére

(Első oldali cikkünk folytatása.)

London, okt. 1. György király audiencián fogadta Baldwin miniszterelnököt, aki a külpolitikai helyzetről tett jelentést az uralkodónak.

London, okt. 1. Grandi, londoni olasz nagykövet felőre hosszút tárgyalta a Foreign Officeban.

Angol jegyzék a francia kormányhoz

Róma, okt. 1. (Rador.) Az olasz lapok kiemelik az Anglia által Franciaországnak adott válasz általános voltát és ezt összehasonlítják azokkal a pontosan megfogalmazott kérdésekkel, amiket London Párizshoz intézett volna Franciaországnak a Földközi-tengeren végrehajtandó együttműködését illetően.

Párizs, okt. 1. (Rador.) A diplomáciai körökben ma is főleg a Franciaország és Anglia közti jegyzékváltást tárgyalják. A le Journal azt hiszi, hogy a francia kormány újabb kérdéseket fog intézni Londonhoz, sürgős választ kérve, mert az angol jegyzék nem tesz mást, mint Sir Hoare genfi beszédét reprodukálja. Ez a beszéd — mondja a lap, — nem elegendő ahhoz, hogy bizonyos eshetőségekkel szemben annak alapján szövegezzük le magatartásunkat.

A Le Figaro szerint

az angol kormány csütörtökön jegyzéket intézett a Quai d'Orsay-hoz,

amelyben kérdi, milyen álláspontra helyezkedne Franciaország egy a földközi-tengeri angol flotta ellen intézett nem provokált támadás esetén, mely támadás a gazdasági jellegű megtorló intézkedéseket követné. Az angol tengerügyi hivatal tudni szeretné, hogy ebben az esetben számíthatna-e a francia tengeri flottabázisok használatára és a francia flotta támogatására.

A Páris Soir szerint a héten tartandó francia minisztertanács választ szövegez az angol válaszjegyzékben Franciaországhoz intézett kérdésre Anglia érdekeit érintő támadás esetére. A lap úgy véli, hogy a francia válasz az angol érdekeknek megfelelő lesz, mert

Franciaország nem teheti ki magát annak, hogy későbbi időpontban Közép-Európában meglepetések érik német és olasz oldalról.

London, okt. 1. (Rador.) A Manchester Guardian írja: Nem kétséges, hogy a párizsi kormány egyben hozzá fog járulni a földközi-tengeri angol akció támogatásához. Franciaország azonban elővigyázat fog kérni Angliától, nehogy a stresszi front megsemmisüljön. De ha Franciaország Anglia mellett lesz az általános béke fontos ügyében, Anglia tovább fogja támogatni Franciaországot, mint azt a francia nagykövetnek átadott jegyzékben közölte.

Japán válasza Anglia jegyzékére
Tokió, okt. 1. (Rador.) Japán a jövő héten fog választani a tengerészeti fegyverkezés limitálására vonatkozó jegyzékre, amelyet a Londonban tartandó konferencia alkalmából intézett hozzá Anglia. A japán jegyzék beavatottak szerint arra fog szorítani, hogy Japán hajlandó résztvenni a konferencián, ha Japán ismeretes elvi álláspontját ott nem fogják megváltoztatni. Japán ugyanis az előző konferencián Angliával és Amerikával egyenő tonnatartalmat igényelt maximális határral egy védekező háborúra, amely tonnatartalom azonban nem elegendő egy támadó háborúhoz.

Menekülnek az idegenek Abessziniából

Párizs, október 1. Abessziniában egyelőre még nem hirdették ki az általános mozgósításra vonatkozó császári rendeletet, de bizonyosra veszik, hogy az életbeléptetés még e hét folyamán megtörténik, mert a jövő hétre már számolnak olasz támadással.

Miután az általános mozgósítás elrendelése csak napok kérdése, a még Abessziniában tartózkodó idegenek előkészületeket tesznek a távozásra és családjaikat Dzsubutiba küldik. Az abesszini hadügyminiszter azt tanácsolta a négyusznak, kérje fel az összes idegeneket, távozzanak Addis Abebából. A császár azonban kijelentette, hogy a külföldieknek nincs mit tartaniuk a benszüllő lakosságtól. A fővárosban még néhány olasz is tartózkodik. Az az általános vélemény, hogy helyes lenne, ha minél hamarabb elutaznának, nehogy incidensek adódjanak.

Párizs, október 1. Addis Abebából érkező

jelentések szerint az abesszini általános mozgósítás háromnegyedmillió ember érint. Félmilliót a császár az első vonalba küld, negyedmilliót pedig segédszolgálatra kívánnak alkalmazni.

Párizs, október 1. Abessziniá határvidékein több csempészt agyonlőttek, akik külföldre akartak kijuttatni Mária Terézia tallérokat.

Párizs, október 1. Addis Abebából cáfolják az újabb határcsontokról szóló híreszteléseket. Az esők még nem szüntek meg. Az utóbbi napok felhős szakadással során Addis Abebában is több lakóház összeomlott s tizenegy személy esett áldozatul az árvízben.

Párizs, október 1. Az Intranziégeant távirata szerint Addis Abebában az olasz konzulátus beszüntette működését.

A Földközi tenger a háború készülődések jegyében

Párizs, október 1. A Temps szerint Gibraltár hegyére számos légi elhárító üteget vontattak fel. A katonai kincstár a hadianyagszállítások meggyorsítására magáncégek 40 tehergépkocsiját is igénybe vette és állandóan foglalkoztatja. Mihelyt olasz hajó vonul át a szoroson, rögtön kivezénylik az aknakutató flottillát, mert biztonságban kívánnak lenni afelől, hogy az olaszok nem raktak le aknát.

Párizs, október 1. Több amerikai és holland távolkeleti hajóját hajói az afrikai kontinens megkerülésével bonyolítják le a forgalmat, mert a biztosító társaságok a háborus kockázat esetére szülő díjtételeket egyre emelik a Szezei utvonalon használatánál.

„Eljen Abessziniá!”

Málta, október 1. (Rador.) Ma kiutasítottak négy olasz alattvalót, akik angolellenes tevékenységet fejtettek ki. Jólértesült körök szerint a sziget teljes mértékű megtisztítási akciójának kezdetéről van szó.

Róma, október 1. (Rador.) Egy Jimmy Donohue nevezetű gazdag amerikai átlettek a francia határon, mert „Eljen Abessziniá!” kiáltott.

Trieszt, október 1. (Rador.) Ma délelőtt 1160 közlegény, 150 ló és 50 gépfegyverrel megrakott hajó indult utnak Kelet-Afrikába.

követte. Egyébként az elhunyt Pieratzki miniszter legalizálta a komitét, úgy, hogy munkája összhangban áll az ország törvényeivel. Lord Melchett egy alkalommal azt mondotta neki Londonban, hogy nincs más eszköz a hitlerista rezsim ellen, mint a bojkott. Wislitzky idézeteket olvas fel német cégek leveleiből, melyeket lengyelországi zsidó kereskedőknek írtak és amelyekben kijelentik, hogy ha külföldi zsidók nem fognak német árut vásárolni, akkor a zsidókat Németországban úgy fogják kezelni, mint a csöcseléket.

A törvényszék ezután nyolchónapi elzárásra ítélte a német államfő megsértése miatt Halberstadt kereskedőt. A rendkívül kemény ítélet a tiltakozás viharát váltotta ki Lengyelország zsidó és progresszív közvéleményében.

Gömbös elutazott Berlinből

BERLIN, október 1. Gömbös magyar miniszterelnök a Havas távirati iroda berlini munkatársa előtt rövid nyilatkozatot tett. Hangoztatja, hogy németországi útjával kapcsolatos kombinációk nem egyebek, mint fecsegések a levegőbe. Az a tény, hogy légi uton érkezett Németországba s még hozzá rossz időjárási viszonyok között, még nem elegendő alap annak határozott állítására, hogy légi segélygyemény kötése érdekében jár német földön. A magyar miniszterelnök leszögezni kívánja, hogy utazásának titkos célja nincsen.

Gömbös egyébként látogatást tett Hessnél, Hitler helyettesénél, aki Ribbentrop társaságában fogadta a magyar miniszterelnököt. Utóbb Gömbös meglátogatta dr. Schachtot és Goebbels, majd Neuwath báró ebédjén vett részt, amelyen Göring és dr. Schacht is megjelentek.

BERLIN, október 1. Gömbös magyar miniszterelnök repülőgépen ma visszaindult Budapestre.

Már Bucarestből követte gyilkosa Farcasanu tanárnőt

Bucuresti, október 1. A bécsi rendőrség ma telefonbeszélgetést folytatott a román szünetes szerveivel Maria Farcasanu tanárnő meggyilkolása ügyében. Olyan nyomok merültek fel, hogy a szerencsétlen tanárnő már Bucarestből követte volna gyilkosa, aki a kedvező pillanatban végzett vele.

Megtartják az egyetemi felvételi vizsgákat

Bucuresti, október 1. Bizonyos hírekkel ellentétben, amelyek szerint az egyetemek első évről beiratkozók felvételi vizsgáit ez évben megszüntették, a közoktatásiügyi miniszter körrendeletben hozta a rektorok tudomására, hogy a vizsgák a június 11-i egyetemközi tanácsi határozat alapján megtartatnak.

— Mégis megnyitják október 15-én a parlament ülésszakot? Bucarestből jelentik: Az Adeverul írja: Kormánykörökben azt állítják, hogy közbenjárás történt annak érdekében, hogy lemondjanak a parlament ülésszak elhalasztásáról. A kormány úgy véli, hogy megnyitva október 15-én a parlamentet, elvonná szenzációs jellegét a november 14-re a parlament ülésszakát megelőző napra tervezett nemzeti parasztpárti nagygyűlésnek.

— Betiltják a „hólabdát”. Bucarestből jelentik: Az igazságügyminisztérium és a főügyészség ma erőlyes intézkedéseket hoztak, amelyek hivatva vannak véget vetni a 20 lejesekkel tűzött ugynevezett „hólabda” játéknak, ami az utóbbi időben az egész országban elharapódzott.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomda: Cluj, Strada Barou L. Pop 15. Telefon: 2-77.

A Royal Mozgóban

ma, szerdán különleges premier. Bucarestben, Párizsban, Londonban, Bécsben óriási sikert aratott.

Az egész világ nevet, dalol és szeret

Az első szovjet vigjáték.

Az igazgatóság elhatározta, hogy dacára a szezonmegnyitásnak, ezen filmkülönlegességet még a nyári 15 és 20 lejes helyárakkal adja. Így mindenkinek lehetővé van téve, hogy ezen különleges világláger többször megtekinthesse. Számozott helyek. Műsor előtt Journal. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

A választók 95 százaléka szavazott le a Memel-vidéken

A párizsi lapok szerint rendben folytak le a választások

Kaunas, okt. 1. A Memel-vidéken lezárták a szavazást. A választók 95 százaléka járult az urnák elé. Az urnákat őrizet alatt Memelbe szállítják s kedden ott megkezdődik a szavazatok összeszámolása. A mai napról jelentősebb incidenseket nem jelentettek a Memel-területről.

Berlin, okt. 1. (Rador.) A DNM memeli jelentése szerint ma reggel 2 óráig 81 kerület közül 59 szavazatait számlálták meg. 57208 választó közül 52816, tehát 92 százaléka szavazott le. A hivatalos végeredményt ma publikálják.

Párizs, okt. 1. (Rador.) A lapok megelégedéssel állapítják meg, hogy a memeli vá-

lasztások csendben folytak le. A Petit Parisien megállapítja, hogy a német taktika, amely az incidenseket a litvánokra igyekezett volna hárítani, nem járt sikerrel, éppen a választások teljes rendje miatt.

Berlin, okt. 1. (Rador.) A német sajtó továbbra is vádakkal illeti Litvániát és terrortól beszél. A Kreuzzeitung írja: a jognak állandó megsértése folytán, amit Litvánia végez, ha Európa északkeleti részeiben komplikációk merülnek fel, a felelősség azokat terheli, akik 10 évig jóakarattal nézték a nemzetközi konvencióknak egy jelentéktelen és szemtelen állam által való letéptetését.

Halberstadt varsói kereskedő esete Hitlerrel

Nyolc hónapra ítélték, mert megsértette a Führert

Varsó, október 1. Röviden megírta az Uj Kelet, hogy a lengyel törvényszék elítélte egy zsidó kereskedőt, mert megsértette Hitlerrel. A lengyelországi közvélemény feszült érdeklődése mellett zajlott le a zsidó kereskedő, Ábrahám Nachum Halberstadt perének főtárgyalása, akit a Führer megsértése miatt ültettek a vádlottak padjára. A tárgyaláson nagy számban jelentek meg a kül- és belföldi újságírók, valamint a zsidó élet politikai és társadalmi vezetői. A vád alapja a következő volt: Halberstadt levelet kapott a dresdai „Electrodental-Fischer” cégtől. A borítékot felbontatlanul visszaküldte és a következőket írta rá: „Mindaddig, amíg Hitler kormányoz az ő csöcselékével Németországban, rendez ember nem fog önökkel üzleteket csinálni.” A borítékot a német posta a berlini kül-

ügyi hivatalhoz továbbította, amely diplomáciai uton felhívta a lengyel hatóságokat, hogy Halberstadtot a birodalmi kancellár ellen elkövetett sértésért büntető eljárásnak vessék alá.

A vádirat felolvasása után Halberstadt elismeri, hogy ő írta a borítékra a szóban forgó megjegyzést, kijelenti azonban, hogy nem állott szándékában megsérteni a kancellárt. Csak mint zsidó tiltakozott a németországi zsidók üldöztetése, megaláztatása és jogfosztása ellen és a német cég áru-ajánlatának visszautasításával akart ez ellen tiltakozni.

Wislitzky, az Anti-Hitler komitét elnöke, akit tanuként hallgattak ki, kijelentette, hogy ha valakit a vádlottak padjára kell ültetni, akkor ez ő és nem Halberstadt aki csak az Anti-Hitler-Komitét parancsát

Kassa post
pártó in r
No. 224713

13 Telefon:
Maronta 110
Szre 800, e
Földre: Hav
telévre 12, e
estések díjs
KELET” az
déség egyet
Cikkeink ut
raa megjelö

EG
SZÓ
ÉS

Ang

RÓMA,
nak szírná
köszégi dob
tok alatt be
gyarak, abb
ban az elő
sitása. Róm
gárda előtt,

Francia

GENF, okt
lemondtak a
háborút meg
sértet volna
Laval újabb
minisztereln
pett Rómával
solni előtt, n
zal, ha néps
Abessziniá de
ván érthető,
elkövetnek a
ben, mert tá
helyzete a le
ban. A barát
szág és Ang
nem lehetsé
követel Fran
szemíthate a
abban az eset
flottát a Föl
lentés szerint
tengerészeti
felajánlja An
nek használta
ellenszolgált
sorsban arre
lezze magát
német támad
fegyveresen
védelmében,
vagy Ausztria
tanának. Fra
akarja magát
az olasz bará
ig igyekezni
val, biztosítan
segítségét ar
szélybe kerül
Mialatt La
lavozzik, K
intenzitással
sek. Hir szeri
Abessziniá ha
addisabebai k
te be a Néps
ság kiküldésé
nyének megál
cáfolják a ha
azonban bizon
lódesei egyre
Addis-Abe
sőt várják az